

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.005.03.2023

Pan Waław Szczygiel
Burmistrz Gryfic
Urząd Miejski w Gryficach
Plac Zwycięstwa 37
72-300 Gryfice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/072 – Realizacja dochodów własnych przez wybrane gminy

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Gryficach ¹ , Plac Zwycięstwa 37, 72-300 Gryfice.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Waclaw Szczygiel, Burmistrz Gryfic ² od 4 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Ustalanie i pobór dochodów własnych. 2. Dochodzenie zaległości z tytułu dochodów własnych. 3. Udzielanie ulg w spłacie zobowiązań z tytułu dochodów własnych. 4. Nadzór nad realizacją dochodów własnych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022. Kontrolą mogą być objęte dowody dotyczące zdarzeń, jakie nastąpiły w okresach wcześniejszych i późniejszych, jeżeli miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontrolerzy	Małgorzata Chabiniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/46/2023 z 10 marca 2023 r. Lidia Modrzejewska-Markiewicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/55/2023 z 24 marca 2023 r. Wiesław Chabraszewski, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/65/2023 z 21 kwietnia 2023 r.

(akta kontroli str. 1-7)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2019-2022 Urząd podejmował właściwe działania w celu zwiększenia dochodów własnych.

W okresie objętym kontrolą w Gminie Gryfice⁵ weryfikowano dokumenty stanowiące podstawę ustalenia należnych kwot podatku od nieruchomości i od środków transportowych. W przypadku 23 (z 321) nieruchomości nie wyegzekwowano od podatników złożenia informacji na podatek od nieruchomości i wobec tego nie ustalono tego podatku. Podatek od środków transportowych nie został naliczony w stosunku do trzech pojazdów dla których nie zostały złożone deklaracje podatkowe, a w zakresie dwóch pojazdów podatek został naliczony w nieprawidłowej kwocie z uwagi na nierzetelną weryfikację posiadanych przez Urząd danych.

Sprzedaż nieruchomości gminnych odbywała się zgodnie z przepisami i przyjętymi procedurami, mimo iż nie został opracowany plan wykorzystania zasobu

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Burmistrz.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

⁵ Dalej: Gmina.

nieruchomości Gminy na rok 2020, a wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy na lata 2019-2024 przygotowany został bez uwzględnienia wymogu wynikającego z art. 21 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego⁶. 24 z 25 objętych badaniem postępowań dotyczących dzierżawy nieruchomości prowadzono prawidłowo, zgodnie z obowiązującymi przepisami. W jednym przypadku (dzierżawa na okres do trzech lat) nie dopełniono wszystkich obowiązków proceduralnych, tj. nie sporządzono protokołu z przeprowadzonego przetargu i nie opublikowano informacji o jego wyniku. W żadnej z ww. 25 umów dzierżawy nie zabezpieczono interesów Gminy na wypadek zniszczenia udostępnionego mienia.

Urząd w latach 2020-2022 opracowywał plany kontroli i przeprowadzał kontrole u podatników, zaś w 2019 roku nie opracowano takiego planu i nie przeprowadzono kontroli podatkowych, co było niezgodne z obowiązującą procedurą wewnętrzną.

W okresie objętym kontrolą prawidłowo i rzetelnie, z wyjątkiem kilku przypadków, podejmowano działania windykacyjne wobec dłużników posiadających zadłużenia z tytułu należności o charakterze publicznoprawnym i cywilnoprawnym. Systematycznie monitorowano wpływy tych należności, a w zależności od ich charakteru wystawiono upomnienia i tytuły wykonawcze, na ogół z zachowaniem terminów określonych w regulacjach obowiązujących w Urzędzie.

Stwierdzone w toku kontroli NIK nieprawidłowości dotyczyły m.in.: nieterminowego wystawiania upomnień (15 z 146) i tytułów wykonawczych (dziewięciu ze 136), niespisanu nieściągalnych należności przedawnionych, co skutkowało zawyżeniem należności (i zaległości) wykazanych w sprawozdaniu Rb-27S za lata 2019-2022 o kwotę odpowiednio: 240,6 tys. zł za rok 2019, 202,9 tys. zł za rok 2020, 208,3 tys. zł za rok 2021 i 26,8 tys. zł za rok 2022, niewykazaniu w sprawozdaniu RB-27S za 2020 r. kwoty umorzonego podatku rolnego w wysokości 127 zł.

Ponadto w zakresie zaległości cywilnoprawnych stwierdzono, że Urząd nie prowadził w sposób udokumentowany działań informacyjnych przed podjęciem działań windykacyjnych wobec podmiotów zalegających z terminowym wnoszeniem należności cywilnoprawnych, nie miało to jednak istotnego wpływu na skuteczność egzekwowania zaległości z tego tytułu. W Urzędzie nie naliczano i nie pobierano dodatkowej opłaty od wezwań do zapłaty kierowanych do dłużników z tytułu umów dzierżaw, co skutkowało uszczupleniem dochodów Miasta o kwotę 4,1 tys. zł. Urząd wbrew obowiązującej procedurze wewnętrznej nie wysyłał w ogóle lub wysyłał z opóźnieniem wezwania do zapłaty należności cywilnoprawnych. Spośród 40 badanych zaległości cywilnoprawnych do 32 (80%) nie wysłano lub wysłano po upływie trzech miesięcy wezwania do zapłaty.

W Urzędzie prawidłowo, zgodnie z przepisami ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa⁷, prowadzono i dokumentowano postępowania dotyczące przyznawania ulg podatkowych. Decyzje administracyjne w tym zakresie spełniały wymogi przewidziane przepisami i były wydane na uzasadnione i kompletne wnioski stron. Przy udzielaniu podmiotom gospodarczym ulg w spłacie należności publicznoprawnych prawidłowo stosowano zasady udzielania pomocy publicznej. Podmioty ubiegające się o pomoc de minimis przedstawiły niezbędną dokumentację. Beneficjentom pomocy wydawano zaświadczenia stwierdzające, że udzielona pomoc publiczna jest pomocą de minimis. Dane dotyczące tej pomocy były przekazywane Prezesowi UOKiK. Poza kilkoma przypadkami Urząd podawał do publicznej wiadomości wykazy podmiotów, którym udzielono ulg i pomocy publicznej. Stwierdzone w tym obszarze nieprawidłowości dotyczyły: niepodawania do publicznej

⁶ Dz. U. z 2023 r., poz. 725, dalej: ustawa o ochronie praw lokatorów.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 2651, ze zm., dalej: Ordynacja podatkowa.

wiadomości informacji obejmującej pełne wykazy podmiotów, którym udzielono ulg i pomocy publicznej; podanie w sprawozdaniu o udzielonej pomocy publicznej niewłaściwego kodu formy pomocy.

Ze względu na stwierdzone nieprawidłowości w skontrolowanym zakresie, NIK zauważa, że system kontroli zarządczej funkcjonował w sposób ograniczony.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Ustalanie i pobór dochodów własnych

Opis stanu faktycznego

1.1. Dochody własne Gminy w latach 2019-2022 systematycznie wzrastały (od 3% do 20%) i wyniosły: 56 830,9 tys. zł w 2019 r., 61 437,6 tys. zł w 2020 r., 69 183,3 tys. zł w 2021 r. i 83 278,2 tys. zł w 2022 r. Struktura dochodów własnych kształtowała się następująco:

- podatki stanowiły od 23,5% do 19,7% dochodów własnych. W latach 2019-2021 systematycznie wzrastały od poziomu 13 362,8 tys. zł do 16 766,6 tys. zł, tj. (4% - 13%). W roku 2022 nastąpił spadek dochodów podatkowych w stosunku do roku 2021 o 2% (do kwoty 16 431,8 tys. zł) z uwagi na spadek dochodów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych opłacanych w formie karty podatkowej. Natomiast największy wzrost dochodów własnych w grupie podatków odnotowano w 2021 r. z uwagi na 2 492% wzrost dochodów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej (w porównaniu do 2020 r.), na co Gmina nie miała wpływu,
- opłaty stanowiły około 1% dochodów własnych w każdym roku okresu objętego kontrolą. W latach 2019-2021 utrzymywały się na zbliżonym poziomie wynoszącym od 527,1 tys. zł w 2019 r. do 704 tys. zł w 2021 r. W 2022 r. nastąpił spadek dochodów z tytułu opłat o 3% (do kwoty 681,9 tys. zł) w porównaniu do roku wcześniejszego, z uwagi na zmniejszoną ilość wpływów z tytułu opłat adiacenckich oraz skarbowych,
- pozostałe dochody własne stanowiły od 36% do 52% ogółu dochodów własnych Gminy. W latach 2019-2022 ich poziom systematycznie rósł (od 20 676,8 tys. zł w roku 2019 do 43 213,7 tys. zł w roku 2022), jak również ich udział w stosunku do pozostałych kategorii dochodów własnych. Od roku 2020 do 2022 r. dochody pozostałe stanowiły największy odsetek dochodów własnych w porównaniu do pozostałych kategorii dochodów własnych. Największy ich wzrost w stosunku do roku poprzedniego nastąpił w 2022 r., tj. o 46,8 % z uwagi na znaczny wzrost odsetek od środków finansowych zgromadzonych na rachunkach bankowych Gminy oraz wpływ środków z Funduszu Pomocy Ukrainie, Funduszu Przeciwdziałania Covid-19 oraz Funduszu Pracy,
- udział w podatku dochodowym od osób prawnych⁹ w latach 2019-2022 stanowił około 1% dochodów własnych ze zmienną tendencją. Poziom dochodu z CIT zwiększył się z 533,3 tys. zł w roku 2019 do 1 021,8 tys. zł w roku 2022, przy czym w 2021 r. nastąpił ich spadek względem roku poprzedniego o 16%,
- udział w podatku dochodowym od osób fizycznych¹⁰ w latach 2019-2022 stanowił od 38% do 26% dochodów własnych. Mimo wzrostu kwoty dochodu z PIT (z 21 730,9 tys. w 2019 r. zł do 21 929 tys. zł w 2022 r. oraz spadku do kwoty 20

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Dalej: CIT.

¹⁰ Dalej: PIT.

827,2 tys. zł w 2020 r.) udział tych dochodów w dochodach własnych Gminy zmniejszył się.

Sytuacja epidemiologiczna związana z pandemią Covid-19 nie wpłynęła znacząco na poziom dochodów własnych Gminy. Zmniejszeniu uległy wpływy z podatku od nieruchomości oraz z tytułu najmu i dzierżawy o kwotę ok. 400 tys. zł. Powodem tego zmniejszenia były uchwały Rady Miejskiej w Gryficach¹¹:

- Nr XX/205/2020 w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości grup przedsiębiorców których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19;
- Nr XX/206/2020 w sprawie niedochodzenia należności o charakterze cywilnoprawnym, przypadających Gminie i jej jednostkom organizacyjnym w stosunku do przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

(akta kontroli str. 30-34)

1.2. Z wyjaśnień Burmistrza wynikało, że w latach 2019-2022 w Urzędzie, prowadzona była weryfikacja danych ujętych w ewidencji podatkowej nieruchomości (system informatyczny SIGID) oraz ewidencji gruntów i budynków z danymi otrzymanymi z Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Gryficach¹² dotyczącymi zawiadomień o zakończeniu budowy. Na tej podstawie wzywano podatników do złożenia deklaracji i informacji podatkowych. Ewidencja podatkowa była aktualizowana i we wszystkich poprawnie zweryfikowanych przypadkach ustalono podatnikom należny podatek.

(akta kontroli str. 34)

W wyniku analizy danych dotyczących liczby budynków, dla których wydano pozwolenie na użytkowanie lub dokonano zgłoszenia o zakończeniu budowy¹³ stwierdzono, że:

- według danych uzyskanych z PINB, budynków dla których zostało wydane pozwolenie na użytkowanie w latach 2019-2022 było 315, z czego w 2019 r. – 66 budynków, w 2020 r. – 78 budynków, w 2021 r. – 82 budynki, w 2022 r. – 89 budynków;
- w ewidencji gruntów i budynków dane dotyczące jednej nieruchomości nie były aktualne;
- dane ujęte w ewidencji podatkowej Urzędu były zgodne z danymi z PINB w zakresie 288 nieruchomości, a w części 27 nieruchomości (dla których zostało wydane pozwolenie na budowę), dane nie były ujęte w ewidencji podatkowej lub były nieprawidłowe. W zakresie 23 z ww. 27 nieruchomości informację tą Urząd posiadał od PINB, z czego 19 podatników nie zgłosiło nieruchomości do opodatkowania i nie został im naliczony podatek od nieruchomości, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 1;
- w stosunku do 94 podatników zostały wystosowane wezwania (w tym do 27 w trakcie kontroli), celem zgłoszenia nieruchomości do opodatkowania lub skorygowania informacji.

(akta kontroli str.42-52)

1.3. Informacje/deklaracje dotyczące wystąpienia okoliczności uzasadniających powstanie obowiązku podatkowego w przypadku podatku od nieruchomości składane były przez podatników (osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki nie posiadające

---

¹¹ Dalej: Rada.

¹² Dalej: PINB

¹³ dane pozyskane od PINB w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

osobowości prawnej) z przekroczeniem terminów, co stwierdzono na próbie poddanej badaniu.

Na podstawie losowo wybranych 20¹⁴ deklaracji na podatek od nieruchomości, przedłożonych do Urzędu przez osoby prawne i podmioty nieposiadające osobowości prawnej, a także 20¹⁵ informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych podlegających opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości złożonych przez osoby fizyczne, stwierdzono, że:

- we wszystkich przypadkach Urząd prawidłowo realizował czynności sprawdzające, o których mowa w dziale V Ordynacji podatkowej (art. 272, 274-274a) - pięć deklaracji/informacji (na 40) zawierało błędy lub oczywiste omyłki, które zostały skorygowane w ramach czynności sprawdzających;
- dziewięć (na 40) informacji/deklaracji złożonych zostało po terminie (od jednego do 2 100 dni);
- Urząd wystosował (w 2021 r.) wezwania do złożenia informacji w stosunku do dwóch podatników (na dziewięciu), zgodnie z art. 155 § 1 Ordynacji podatkowej. Wezwanie dwóch podatników było skuteczne i na podstawie złożonych informacji (przekroczenie terminu o 1 618 dni i 2 100 dni), Urząd naliczył podatek od nieruchomości w łącznej kwocie 1,1 tys. zł. Złożenie dwóch informacji po terminie miało skutki finansowe dla Gminy w kwocie odsetek od zaległości podatkowych (których Urząd nie miał podstawy naliczyć w związku z nieterminowym złożeniem przez podatnika informacji), tj. 159 zł¹⁶. W pozostałych siedmiu przypadkach podatnicy złożyli z opóźnieniem (od 1 do 99 dni) stosowne informacje/deklaracje, po wezwaniu telefonicznym - zgodnie z art. 160 Ordynacji podatkowej.

(akta kontroli str. 53-56, 64)

1.4. Wg stanu na 31.12.2022 r. na terenie Gminy zarejestrowanych było 1.479 podmiotów gospodarczych. Z wyjaśnień Burmistrza wynika, że *Gmina nie posiada danych dotyczących liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy i prowadzących działalność gospodarczą w miejscu zamieszkania. Nie jest w stanie zweryfikować ile spośród zarejestrowanych podmiotów prowadzi działalność w miejscu zamieszkania.*

(akta kontroli str. 34-35, 64)

Na podstawie próby 50 losowo wybranych podmiotów gospodarczych, dla których Urząd naliczył podatek od nieruchomości, stwierdzono, że:

- podatek od nieruchomości został naliczony w łącznej kwocie 408,2 tys. zł, z czego kwota 341,8 tys. zł stanowiła podatek od nieruchomości wykorzystywanych na cele działalności gospodarczej;
- w wszystkich przypadkach podatek od nieruchomości został naliczony wg. prawidłowych stawek;
- u 11 podmiotów przeprowadzone zostały kontrole podatkowe mające na celu potwierdzenie prawidłowości złożonych informacji dotyczących wystąpienia okoliczności uzasadniających powstanie obowiązku podatkowego w podatku od nieruchomości wg stawek dla działalności gospodarczej;
- w 41 przypadkach weryfikowano dane ujęte w informacjach dotyczących wystąpienia okoliczności uzasadniających powstanie obowiązku podatkowego w podatku od nieruchomości z danymi ujętymi w ewidencji gruntów i budynków

---

¹⁴ po pięć z każdego roku objętego kontrolą.

¹⁵ po pięć z każdego roku objętego kontrolą.

¹⁶ odsetki oszacowane przy założeniu złożenia informacji w terminie, tj. od terminu płatności raty do daty wydania decyzji wymiarowej

i/lub kartoteką budynków (w tym 39 dla których nie przeprowadzono kontroli podatkowej).

(akta kontroli str. 57-58, 64)

1.5. Analiza 20¹⁷ losowo wybranych decyzji w sprawie wymiaru podatku od nieruchomości, wydanych w związku z przedłożonymi do Urzędu informacjami o nieruchomościach i obiektach budowlanych (wraz z załącznikami) wykazała, że:

- Urząd dokonywał czynności sprawdzających poprawność danych zawartych w informacjach/deklaracjach składanych przez podatników. Na każdej informacji znajdowała się adnotacja: "wniosek do realizacji" wraz z podpisem osoby weryfikującej;
- Urząd weryfikował dane przedstawione przez podatników z danymi znajdującymi się w posiadanych ewidencjach;
- obowiązek prowadzenia metryki dla badanych spraw został wykluczony na podstawie § 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 1 marca 2012 r. w sprawie rodzajów spraw, w których jest wyłączony obowiązek prowadzenia metryki sprawy¹⁸ (tj. w sprawie ustalenia zobowiązań podatkowych, które zgodnie z odrębnymi przepisami są ustalane corocznie, jeżeli stan faktyczny, na podstawie którego ustalono wysokość zobowiązania podatkowego za poprzedni okres, nie uległ zmianie);
- dane zawarte w decyzjach podatkowych, będące podstawą wymiaru podatku były zgodne z danymi wynikającymi z dokumentów źródłowych, tj. ewidencji gruntów i budynków, ewidencji działalności gospodarczej oraz z innych dokumentów źródłowych, jak np. projekty budowlane.

(akta kontroli str. 59-64)

1.6. W Urzędzie prowadzono bazą podatkową z liczbą pojazdów zgłoszonych do opodatkowania podatkiem od środków transportowych. Baza prowadzona była w Programie ZSI SIGID Poznań w module Podatek PODD. Baza ta zawierała m. in. informacje o rodzaju pojazdu, jego masie całkowitej, liczbie miejsc, kwocie podatku przypisanego i odpisanego. W latach 2019-2022 naliczono podatek od środków transportowych w łącznej kwocie 1 771,1 tys. zł, z czego w 2019 r. w kwocie 428,6 tys. zł, w 2020 r. w kwocie 402,7 tys. zł, w 2021 r. w kwocie 473,1 tys. zł, w 2022 r. w kwocie 466,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 65-68)

Informacje od Starosty Gryfickiego¹⁹ o pojazdach zarejestrowanych i wyrejestrowanych oraz o pojazdach czasowo wycofanych z ruchu i ponownie dopuszczonych do ruchu po wycofaniu, przekazywane były do Gminy co miesiąc. Informacje te zawierały dane określone w § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2002 r. w sprawie informacji podatkowych²⁰.

Na podstawie próby 20 losowo wybranych informacji od Starosty²¹ (104 pojazdy) wykazano, że:

- cztery informacje (z 20) nie zostały złożone w terminie wynikającym z § 5 ust 1 i 2a rozporządzenia w sprawie informacji podatkowych, tj. z opóźnieniem od jednego do pięciu dni;
- dane dotyczące 94 pojazdów ujęto prawidłowo w ewidencji podatkowej Urzędu, a pięć pojazdów podlegało opodatkowaniu w innej gminie;

¹⁷ Po pięć z każdego roku objętego kontrolą.

¹⁸ Dz.U. z 2018 r. poz. 370.

¹⁹ Dalej: Starosta.

²⁰ Dz. U. z 2017 r., poz. 68 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie informacji podatkowych.

²¹ Po 5 z każdego roku objętego kontrolą.

- w przypadku dwóch pojazdów dane ujęte w ewidencji podatkowej były niezgodne z informacją od Starosty w zakresie liczby osi, co skutkowało nieprawidłowym naliczeniem kwoty podatku od środków transportowych w odniesieniu do jednego pojazdu, a niezgodność dotycząca drugiego pojazdu nie miała wpływu na wysokość podatku, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 3;
- trzy pojazdy nie zostały ujęte w ewidencji podatkowej i nie został naliczony oraz pobrany podatek od środków transportowych co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 2;
- w dziewięciu przypadkach wezwano podatników do złożenia deklaracji na podatek od środków transportowych, zgodnie z art. 155 ordynacji podatkowej.
(akta kontroli str. 69-71, 76, 77-79)

1.7-1.8. Deklaracje na podatek od środków transportowych składane były do Urzędu przez podatników zgodnie z obowiązującym wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie wzoru deklaracji na podatek od środków transportowych²².

Badanie dokumentacji 20 losowo wybranych deklaracji dotyczących ww. podatku²³ (90 pojazdów) wykazało, że:

- deklaracje dotyczące 54 pojazdów (15 deklaracji) zostały złożone w terminie wynikającym z art. 9 ust 6 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych²⁴, natomiast deklaracje w zakresie 35 pojazdów (6 deklaracji) zostały przedłożone do organu podatkowego z opóźnieniem od 1 do 68 dni;
- na 6 deklaracji złożonych po terminie Urząd nie wystosował wezwań, o których mowa w art. 155 Ordynacji podatkowej, z uwagi na skuteczne telefoniczne wezwanie - zgodnie z art. 160 Ordynacji podatkowej;
- podatek od środków transportowych we wszystkich skontrolowanych przypadkach (20 deklaracji, a 90 pojazdów) został przypisany w kwotach wynikających ze złożonych deklaracji i naliczony wg. stawek uchwalonych 24 listopada 2015 r.²⁵;
- w terminie płatności I raty podatek od środków transportowych został opłacony terminowo w zakresie 36 pojazdów, a w zakresie 44 pojazdów I rata podatku została opłacona z opóźnieniem wynoszącym się od 3 do 34 dni (z czego w stosunku do 18 pojazdów wystosowano upomnienia i naliczono koszty upomnień);
- w terminie płatności II raty podatek od środków transportowych został opłacony terminowo w zakresie 36 pojazdów, a w zakresie 27 pojazdów II rata podatku została opłacona z opóźnieniem kształtującym się od 1 do 3 dni;
- czynności sprawdzające Gmina prowadziła sprawdzając poprawność wypełnionych deklaracji, o czym świadczyło odręczne korygowanie zapisów. W zakresie terminowości przedkładania deklaracji Urząd telefonicznie informował podatnika o upływie terminu na złożenie deklaracji i dokonanie płatności podatku, a gdy nie przedłożono deklaracji wzywano do złożenia deklaracji na podatek. W jednym ze skontrolowanych przypadków wystosowano wezwanie do przedłożenia deklaracji, a następnie – po 14 miesiącach od upływu terminu złożenia deklaracji - wydano decyzję określającą kwotę podatku za trzy pojazdy. Ostatecznie uchylono decyzję, z uwagi na wycofanie pojazdów z ruchu, co skutkowało brakiem obowiązku podatkowego;

²² Dz. U. z 2018 r., poz. 2436.

²³ Po 5 z każdego roku objętego kontrolą.

²⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 70, dalej: ustawa o podatkach i opłatach lokalnych.

²⁵ Uchwała Rady Miejskiej w Gryficach Nr XVII/146/2015 z 24.11.2015 r.

- deklaracje dotyczące 85 pojazdów (19 deklaracji) nie zawierały błędów czy omyłek, a dane w nich ujęte były zgodne z danymi wynikającymi z dokumentów źródłowych i baz danych Urzędu. W czterech deklaracjach (dotyczących czterech pojazdów) zawierały błędy (skorygowane w momencie składania deklaracji) nie mające wpływu na prawidłowość naliczenia podatków. W przypadku jednej deklaracji błąd skutkujący nieprawidłowym naliczeniem podatku od środków transportowych ujawniony został podczas czynności kontrolnych, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 3.
(akta kontroli str. 72-73, 76-79)

Wyniki analizy dokumentacji w sprawie badania próby 20 podatników, którzy obowiązani byli do zapłaty podatku od środków transportowych od 2018 r. (obowiązek zapłaty podatku wynikający z zarejestrowania środka transportu powstał przed 2019 r.) pokazały, że we wszystkich przypadkach w latach 2018-2022 deklaracje zostały złożone, a należy podatek opłacony.

(akta kontroli str. 74-76)

1.9. W okresie objętym kontrolą Gmina zawarła 1.188 umów, z tego:

- 807 umów dzierżawy (w 2019 r. - 137, w 2020 r. - 322, w 2021 r. - 164, w 2022 r. - 184),
- 128 umów sprzedaży gruntów i mieszkań (w 2019 r. - 30, w 2020 r. - 12, w 2021 r. - 39, w 2022 r. - 47),
- 253 umowy najmu i zamiany (w 2019 r. - 71, w 2020 r. - 52, w 2021 r. - 49, w 2022 r. - 81).

W latach 2019-2022 z tytułu umów dzierżawy, sprzedaży i najmu Gmina uzyskała wpływy w łącznej kwocie 25 093,3 tys. zł, z czego z:

- umów dzierżawy kwotę 1 938,7 tys. zł,
- umów sprzedaży gruntów i mieszkań kwotę 12 567,9 tys. zł,
- umów najmu kwotę 10 586,7 tys. zł. Finansową obsługą najmu zajmowało się Gryfickie Towarzystwo Budownictwa Społecznego.

(akta kontroli str. 80-96)

1.10. W latach 2019-2022 Burmistrz wydał dwa zarządzenia w sprawie przyjęcia planu wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy:

- Nr 774/2017 z 16 lutego 2017 r. na lata 2017-2019,
- Nr 818/2021 z 14 maja 2021 r. na lata 2021-2023.

Plany wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy na okres 2017-2019 oraz 2021-2023 opracowane zostały zgodnie z wymogami określonymi w art. 25 ust. 2a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami²⁶.

(akta kontroli str. 97)

Natomiast plan wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy na rok 2020 nie został opracowany, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 4.

W kwestii podstawy podejmowanych decyzji o dzierżawie i sprzedaży nieruchomości Burmistrz wyjaśnił: *Plany wykorzystania zasobu nieruchomości dotyczące sprzedaży sporządzane były w oparciu o plany podziałowe całych obszarów nieruchomości, a także działki już wydzielone. W czasie obowiązywania planu nie aktualizowano o działki nowo wydzielone, natomiast decyzje o sprzedażach podejmowano zawsze na podstawie zgody wyrażonej Uchwałą Rady. W kwestii dzierżaw oraz najmów plan opierał się na terenach już wydzierżawianych i lokalach dostępnych w momencie sporządzania planu. Decyzja o zawieraniu nowych umów poprzedzona była lustracją w terenie, na podstawie której Rada Miejska podejmowała uchwały w sprawie*

²⁶ Dz. U. z 2023 r., poz. 344, dalej ustawa ogn.

wyrażenia zgody na dzierżawę i najem także terenów nie ujętych pierwotnie w planie. Najczęściej działa się tak na podstawie wniosków składanych przez osoby zainteresowane ze wskazaniem konkretnej nieruchomości.

(akta kontroli str. 35-36)

1.11. Rada Miejska w Gryficach podjęła uchwałę w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Nr XVI/153/2019 z 26.11.2019 r. na lata 2019-2024. Uchwała na mocy Rozstrzygnięcia nadzorczego Nr P-1.4131.768.2019.KN 31.12.2019 r. Wojewody Zachodniopomorskiego²⁷ została unieważniona²⁸, co skutkowało brakiem programu w 2019 r. i zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 5.

(akta kontroli str. 98)

1.12.-1.13. Analiza 22 umów sprzedaży (dotyczących 28 nieruchomości)²⁹ i 26 umów dzierżawy i najmu³⁰ wykazała m. in., że:

- 21 z 28 sprzedanych nieruchomości nie ujęto w planie wykorzystania zasobu nieruchomości, a w programie zagospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy ujęto dane ogólne, bez wyszczególniania nieruchomości;
- 26 nieruchomości zostało sprzedanych w trybie przetargu nieograniczonego ustnego, a dwie nieruchomości w trybie bezprzetargowym, co było zgodne z § 6 Uchwały Nr VI/75/2007³¹;
- we wszystkich umowach dzierżawy (25) zawarto zapisy dotyczące: warunków waloryzacji stawki czynszu dzierżawnego, zasady odpowiedzialności za utrzymanie udostępnionego mienia oraz dokonywano stosownych waloryzacji;
- we wszystkich umowach dotyczących dzierżawy (25) nie uregulowano zasad i zakresu odpowiedzialności za zniszczenie udostępnionego mienia, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 7;
- w umowach dotyczących dzierżawy gruntów przeznaczonych na cele rolne lub ogródków przydomowych, nie uregulowano zasad ustalania odsetek umownych za niedochowanie terminu zapłaty czynszu dzierżawnego (16 umów), a także konsekwencji za bezumowne korzystanie z przedmiotu umowy (12 umów).

(akta kontroli str. 99-100, 103, 112)

1.14. Rada nie podjęła uchwały w sprawach majątkowych Gminy, przekraczających zakres zwykłego zarządu, dotyczących zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości na czas oznaczony dłuższy niż trzy lata lub na czas nieokreślony. Każdorazowo podejmowane były uchwały Rady w sprawie wyrażenia zgody na powyższe działania dla konkretnych nieruchomości.

W zakresie wydzierżawiania lub wynajmowania nieruchomości na czas oznaczony dłuższy niż trzy lata lub na czas nieoznaczony podjęta została Uchwała Nr XXV/321/2012. Dodatkowo w zakresie umów dzierżawy każdorazowo podejmowano uchwały dotyczące wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy (kontynuacja) z dotychczasowym dzierżawcą, co potwierdzono na zbadanej próbie.

(akta kontroli str. 101-102, 37)

²⁷ Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego z 2019 r., poz. 7030.

²⁸ z uwagi m. in. na niezgodność z art. 21 ust. 2 pkt 4 ustawy o ochronie praw lokatorów.

²⁹ O największej wartości transakcji różnych nieruchomości dot. różnych podmiotów.

³⁰ O największej wartości transakcji różnych nieruchomości dot. różnych podmiotów.

³¹ Uchwała z 24.04.2007 r. w sprawie określenia zasad prywatyzacji nieruchomości komunalnych położonych na terenie miasta i gminy Gryfice, § 6: *Grunty komunalne, które nie stanowią samodzielnych działek budowlanych, a niezbędne są na polepszenie zagospodarowania terenów przyległych stanowiących własność lub użytkowanie wieczyste osób fizycznych lub prawnych, mogą być przeznaczone do zbycia w drodze bezprzetargowej na wniosek tychże właścicieli lub użytkowników wieczystych, po powzięciu przez Radę Miejską stosownej uchwały.*

1.15-1.17. Analiza 22 umów sprzedaży (dotyczących 28 nieruchomości)³² o łącznej kwocie netto 6.093,6 tys. zł wykazała m. in., że:

- w stosunku do wszystkich sprzedanych nieruchomości podjęte zostały przez Radę uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zbycie oraz Burmistrz wydał zarządzenia w sprawie ceny i formy sprzedaży;
- dla każdej nieruchomości skierowanej do sprzedaży zostały sporządzone operaty szacunkowe, z czego dla siedmiu nieruchomości operaty zostały sporządzone od roku do dwóch lat przed sprzedażą;
- ceny sprzedaży (oraz cena wywoławcza) siedmiu nieruchomości (o łącznej wartości netto 1.122,7 tys. zł) były niższe niż wartości wynikające z operatów szacunkowych. Różnica w kwocie uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości, a oszacowanej wartości wynikającej z operatów szacunkowych wyniosła łącznie 130,1 tys. zł.
- 26 nieruchomości zostało sprzedanych w trybie przetargu nieograniczonego ustnego w łącznej kwocie netto 5.967,8 tys. zł, a dwie nieruchomości w trybie bezprzetargowym w łącznej kwocie netto 125,8 tys. zł;
- przetargi w zakresie sprzedaży 23 nieruchomości (na 26) zostały przeprowadzone prawidłowo, zgodnie z regulacjami ujętymi w rozdziale 4 ustawy ogn, tj. podano do publicznej wiadomości ogłoszenie o przetargu i zamieszczono je co najmniej na okres 30 dni przed wyznaczonym terminem przetargu, w ogłoszeniu określono: cenę wywoławczą, wysokości wadium, formę, termin i miejsce jego wniesienia, miejsce i termin przetargu, w każdym przypadku wadium ustalono w wysokości 20 % ceny wywoławczej, również do przetargu zakwalifikowano podmioty, które wpłaciły wadium w wymaganym terminie, sporządzono protokół z przeprowadzonego przetargu, a także zawiadamiano nabywców nieruchomości o miejscu i terminie zawarcia umowy sprzedaży, najpóźniej w ciągu 21 dni od dnia rozstrzygnięcia przetargu, opublikowano informacje o wynikach przetargów;
- w przetargach dotyczących trzech nieruchomości (na 26) nie udokumentowano publikacji informacji o wynikach przetargów.

(akta kontroli str. 99-100, 103)

Burmistrz wyjaśnił: *Nieruchomości, o których mowa tj. działki 1/3, 1/4, 1/8, 6/3, 6/6, 6/5 i 9 obręb Gryfice-10 wchodziły w skład tzw. „strefy przemysłowej” miasta Gryfice i zostały przygotowane do pierwszych przetargów w lutym 2019 r. Wielokrotna, systematyczna ekspozycja przedmiotowych działek objęła w sumie 9 bezskutecznych przetargów. Zgodnie z art. 39 ust.2 oraz w powiązaniu z art.67 ust.2 pkt.2 ustawy o gospodarce nieruchomościami Burmistrz Gryfic obniżył ceny tych nieruchomości nie niższej niż 50% ich wartości wykazanej w operatach szacunkowych. Obniżone ceny wywoławcze obowiązywały od szóstego przetargu aż do dziesiątego skutecznego. Umowy sprzedaży trzech działek, dla których brak jest informacji o opublikowaniu informacji o wynikach przetargów zostały podpisane w wyniku przeprowadzenia jednej procedury, gdzie przetarg odbył się w dniu 03 października 2019 r. Informacja o wynikach przetargu została wywieszona na tablicy ogłoszeniowej przy Urzędzie w ustawowym terminie zgodnie z par. 12 ust.1 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości z dnia 25 września 2014 r.*³³

(akta kontroli str. 110-111)

Analiza 26 umów dzierżawy i najmu³⁴ wykazała, że:

³² o największej wartości transakcji różnych nieruchomości dot. różnych podmiotów.

³³ Dz.U. z 2014 r. poz. 1490.

³⁴ O największej wartości transakcji różnych nieruchomości dot. różnych podmiotów.

- 24 umowy zawarte zostały na okres do trzech lat, z czego 20 umów było kolejnymi umowami, na których zawarcie zgoda została wyrażona w formie Uchwał Rady (wydanych na podstawie art. 18 ust 2 pkt 9a ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym³⁵);
- dwie umowy zawarte zostały na okres ponad trzech lat, tj. na 10 lat (dzierżawa) i na czas nieokreślony (najem), z czego umowa dzierżawy (na 10 lat) pawilonu handlowego została zawarta w drodze bezprzetargowej;
- do publicznej wiadomości, w ramach trybu bezprzetargowego, podano wykaz nieruchomości do dzierżawy w zakresie 23 nieruchomości (na 24), a jednej przeznaczonej do dzierżawy w zakresie działki położonej w Gryficach wydzierżawionej pod zaplecze budowy wodociągu, nie podano do publicznej wiadomości z powodu braku takiego obowiązku dla nieruchomości wydzierżawianych do trzech miesięcy (art. 35 ust. 1 b ustawy ogn);
- wydzierżawienie czterech nieruchomości nastąpiło bez zgody Rady;
- postępowanie przetargowe na dzierżawę działki nr 33/16 o pow. 15 ha, w tym PsIV-15ha - cele rolne (użytki zielone do utrzymania) przeprowadzono niezgodnie z obowiązującymi przepisami, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 6.

(akta kontroli str. 101-103)

Burmistrz wyjaśnił: *Umowa dzierżawy na działkę numer 149/8 obręb Gryfice-5 została zawarta na okres 10 lat pod pawilon handlowy w trybie bezprzetargowym ze względu na fakt, iż budynek posadowiony na wspomnianym gruncie (część działki) jest własnością odrębną od gruntu. Decyzją GNG.n.3-7211/2735/91 z 19 września 1991r. została skomunalizowana działka nr 149/4, zabudowana dwoma pawilonami handlowymi wybudowanymi z środków własnych PSS „Społem” oraz osoby fizycznej. W późniejszym okresie PSS „Społem” nabyło drugi pawilon od osoby fizycznej. W roku 2008 działka 149/4 została podzielona na działki 149/6, 149/7 i 149/8. W związku z powyższym przeprowadzanie przetargu na dzierżawę gruntu pod pawilonem pozostającym w własności dotychczasowego dzierżawcy jest niezasadne. Ustawa o gospodarce nieruchomościami wprost nie reguluje kwestii dopuszczalności oddawania w dzierżawę nieruchomości bezprzetargowo na okres do lat trzech i nie określa w tym zakresie kompetencji rady gminy. Z tego powodu można się odnieść do regulacji w ustawie o samorządzie gminnym. W art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a postanowiono, że do wyłącznej właściwości rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych gminy, przekraczających zakres zwykłego zarządu, dotyczących: zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż trzy lata lub na czas nieoznaczony, o ile ustawy szczególne nie stanowią inaczej. Uchwała rady gminy jest wymagana również w przypadku, gdy po umowie zawartej na czas oznaczony do trzech lat strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość. Wynika z tego, iż burmistrz może dokonywać tych czynności wyłącznie za zgodą rady gminy. Natomiast czynności prawne polegające na wydzierżawianiu nieruchomości na czas oznaczony do lat trzech stanowią czynności zwykłego zarządu. Oznacza to, że rada gminy nie ma kompetencji do określania zasad wydzierżawiania nieruchomości gminnych na okres do lat trzech. Takie stanowisko pozostaje również w zgodzie z art. 30 ust. 2 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym, z którego wynika, że to burmistrz gospodaruje mieniem komunalnym gminy. Na tej podstawie Rada nie podjęła uchwał w sprawie przedmiotowych umów.*

(akta kontroli str. 111-112)

³⁵ Dz. U. z 2018, poz. 994 ze zm.

1.18. Uchwałą Rady z 26 listopada 2019 r.³⁶ ustalono wysokość stawek procentowych opłaty adiacenckiej. W latach 2021-2022 naliczono opłaty adiacenckie na łączną kwotę 191,7 tys. zł, z tego w: 2021 r. na kwotę 123,4 tys. zł (13 decyzji³⁷) i 2022 r. na kwotę 68,3 tys. zł (siedem decyzji³⁸). Wpływy z opłat adiacenckich wyniosły odpowiednio: 98,4 tys. zł w 2021 r. i 68,1 tys. zł w 2022 r.

(akta kontroli str. 30, 285-287)

Burmistrz wyjaśnił m.in., że *lata 2019-2020 były czasem wprowadzania zmian związanych z wejściem w życie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów³⁹. Przekształcenie nieruchomości przeznaczonych na cele mieszkalne odbyło się z mocy prawa, jednak konieczne było przygotowanie stosownej dokumentacji dla każdego właściciela i współwłaściciela nieruchomości, m.in. dotyczącej udzielanych bonifikat oraz zaświadczeń do sądu dla kilkuset nieruchomości. Były to zadania terminowe i priorytetowe, które wraz z ograniczeniami wynikającymi z pandemii Covid-19 spowodowały opóźnienia w rozpoczęciu rzetelnego naliczania opłaty adiacenckiej.*

Dla wszystkich podziałów nieruchomości zatwierdzonych od 31 grudnia 2019 r. zostanie naliczona wysokość opłaty adiacenckiej zgodnie z art. 98a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Od momentu zatwierdzenia podziału geodezyjnego gmina ma trzy-letni termin do naliczenia opłaty adiacenckiej.

(akta kontroli str. 37-38)

1.19. W latach 2019-2022 Burmistrz nie wydawał decyzji w sprawie ustalenia opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości na skutek uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W latach 2017-2022 Rada podjęła dwie uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego⁴⁰. W przypadku pierwszej uchwały ustalono stawkę opłaty planistycznej na poziomie 30%, ale opłaty planistycznej nie naliczono, gdyż przedmiotowy plan obejmował grunty będące w posiadaniu Gminy. W drugim przypadku ustalono stawkę procentową renty planistycznej na poziomie 0%, z uwagi na fakt, że teren objęty planem stanowił własność Powiatu Gryfickiego z przeznaczeniem na zabudowę zamieszkania zbiorowego oraz usług oświaty i nie wystąpił wzrost wartości nieruchomości.

(akta kontroli str. 38)

Burmistrz wyjaśnił, że w *Urzędzie przyjęte są zwyczajowe zasady dotyczące postępowania z otrzymanymi wypisami aktów notarialnych w celu analizy pod kątem naliczenia opłaty planistycznej. Pomimo braku pisemnych zasad funkcjonujący w urzędzie obieg aktów notarialnych umożliwia realizację zadań w sprawach o ustalenie opłat planistycznych. Wpływające do urzędu akty dokumentujące zbycie nieruchomości są rejestrowane w sekretariacie a następnie kierowane do Wydziału Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska w celu wpisania do rejestru. Rejestr przedstawiany jest między innymi pracownikowi Wydziału Planowania Przestrzennego i Gospodarki Gminnej, który analizuje wpływające akty notarialne pod kątem przeznaczenia nieruchomości w miejscowym planie*

³⁶ Uchwała Nr XVI/151/2019 Rady Miejskiej w Gryficach z dnia 26 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia stawki procentowej opłaty adiacenckiej (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego z 2019 r. poz. 6668); wejście w życie 31.12.2019 r.

³⁷ W dwóch przypadkach opłatę rozłożono na raty.

³⁸ W dwóch przypadkach złożono odwołania od decyzji.

³⁹ Dz.U. z 2022 r. poz. 1495, ze zm.

⁴⁰ Uchwała Nr XLII/450/2017 Rady Miejskiej w Gryficach z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Gryfice w rejonie ul. Piłsudskiego oraz uchwała Nr L/505/2022 Rady Miejskiej w Gryficach z dnia 15 czerwca 2022 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Gryfice, terenu położonego przy ul. Trzygłowskiej.

zagospodarowania przestrzennego. Zasady te niezwłocznie zostaną unormowane w procedurze pisemnej.

(akta kontroli str. 275, 277)

1.20 -1.21. Rada podjęła uchwały o wprowadzeniu opłaty targowej⁴¹ oraz opłaty od posiadania psów⁴². Rada nie podejmowała uchwał w sprawie opłaty miejscowej, uzdrowskiej oraz reklamowej.

(akta kontroli str. 38-39, 280-284)

W latach 2019-2022 Gmina nie pobierała od właścicieli, posiadaczy, użytkowników wieczystych, posiadaczy samoistnych oraz dzierżawców nieruchomości lub obiektów budowlanych opłaty reklamowej o której mowa w art. 17a ust. 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. Burmistrz wyjaśnił, że w Gminie nie skorzystano z możliwości pobierania opłaty reklamowej, o której mowa w art. 17a ust. 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, ponieważ wprowadzenie uchwały w sprawie ww. opłaty przez Radę nie jest obligatoryjne, a ustanowienie dla mieszkańców Gminy dodatkowej opłaty wywołałoby niezadowolenie społeczne.

(akta kontroli str. 275, 277)

1.22. Prowadzenie kontroli podatkowych uregulowano zarządzeniem Burmistrza Nr 404/2016 z 22 stycznia 2016 r. w sprawie wprowadzenia w Urzędzie procedury ewidencji podatków i opłat lokalnych. Zgodnie z wymienioną procedurą pracownicy ds. wymiaru prowadzą kontrolę podatkową zgodnie z przepisami Ordynacji podatkowej Dział VI. Do dnia 15 grudnia pracownicy ds. wymiaru składają propozycje do planu kontroli na kolejny rok podatkowy, który zatwierdzany jest przez Naczelnika wydziału w terminie do 31 grudnia. Poza planem kontroli mogą być wszczynane bieżące kontrole podatkowe. Po kontroli sporządzany jest protokół kontroli, którego wzór określono w ww. procedurze. Do 31 stycznia sporządzane jest sprawozdanie z przeprowadzonych kontroli zgodnie z przyjętym planem kontroli.

(akta kontroli str. 289)

W latach 2020-2022 plany kontroli i sprawozdania z ich przeprowadzenia były sporządzane w terminach określonych w procedurze ewidencji podatków i opłat lokalnych. Na 2019 r. nie sporządzono planu kontroli, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 8. W badanym okresie zaplanowano łącznie 15 kontroli podatkowych, z tego w 2020 r. cztery, w 2021 r. pięć i w 2022 r. sześć. Z zaplanowanych kontroli zrealizowano łącznie 13 kontroli, z tego w 2020 r. dwie, w 2021 r. pięć i w 2022 r. sześć. Wszystkie zaplanowane i zrealizowane kontrole dotyczyły podatku od nieruchomości. Poza kontrolami planowymi przeprowadzono siedem bieżących kontroli podatkowych⁴³, które dotyczyły ulg inwestycyjnych w podatku rolnym⁴⁴. W wyniku przeprowadzonych kontroli⁴⁵ dokonano pomiaru podatków na łączną kwotę 66,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 289)

1.23. W celu zwiększenia dochodów własnych Gmina m.in. wprowadziła w 2020 r. opłatę od posiadania psów. Jej wykonanie przedstawiało się następująco: 2020 r. – 10,1 tys. zł, 2021 r. – 9,7 tys. zł, 2022 r. – 9,7 tys. zł. W kontrolowanym okresie nie zwiększano tej opłaty.

(akta kontroli str. 39)

⁴¹ Uchwała Nr XVII/149/2019 Rady Miejskiej w Gryficach z dnia 26 listopad 2019 r. w sprawie opłaty targowej.

⁴² Uchwała Nr XVII/150/2019 Rady Miejskiej w Gryficach z dnia 26 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia stawek opłaty od posiadania psów, ze zm.

⁴³ Jedną w 2019 r., pięć w 2021 r. i jedną w 2022 r.

⁴⁴ Pięć dotyczyło wydatków na montaż instalacji fotowoltaicznej i dwie wydatków na modernizację rowów melioracyjnych.

⁴⁵ 19 pozytywnych i jednej negatywnej.

1.24. W latach 2019-2022, według sprawozdań Rb-PDP, skutki obniżenia górnych stawek podatkowych, w tym skutki umorzenia podatków: rolnego, leśnego, od nieruchomości i od środków transportowych kształtowały się następująco:

- w 2019 r. - stanowiły kwotę 2 886,8 tys. zł, tj. 9,13%; w stosunku do wykonania dochodów podatkowych, które wyniosły 31 589,5 tys. zł;
- w 2020 r. - stanowiły kwotę 2 067,1 tys. zł, tj. 5,6%; w stosunku do wykonania dochodów podatkowych, które wyniosły 36 869,1 tys. zł;
- w 2021 r. - kwotę 2 551,1 tys. zł, tj. 6,45%; w stosunku do wykonania dochodów podatkowych, które wyniosły 39 517,6 tys. zł;
- w 2022 r. - stanowiły kwotę 2 576,9 tys. zł, tj. 6,46% w stosunku do wykonania dochodów podatkowych, które wyniosły 39 869,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 39)

1.25 - 1.26 .Liczba mieszkańców w Gminie zmniejszyła się z 22 773 (stan na 31 grudnia 2018 r.) do 21 658 (stan na 31.12.2022 r.), tj. o 4,9%. Średniorocznie liczba mieszkańców spadała o 1,1-1.3%.

(akta kontroli str. 288)

Burmistrz wyjaśnił, że w latach 2019-2022 nie prowadzono analiz dotyczących sytuacji demograficznej gminy oraz możliwości przeciwdziałania negatywnym tendencjom demograficznym oraz nie podejmowano żadnych działań w związku z negatywnymi tendencjami demograficznymi.

(akta kontroli str. 40)

1.27 Gmina prowadziła aktywne działania związane z poszukiwaniem nowych podmiotów gospodarczych zainteresowanych inwestowaniem na jej terenie. W tym celu w roku 2020 przystąpiła m.in. do projektu *Standardy Obsługi Inwestora w samorządach województwa zachodniopomorskiego*⁴⁶ realizowanego przez Zachodniopomorski Urząd Marszałkowski. Projekt wspierał samorzady w doskonaleniu i zdobywaniu narzędzi niezbędnych do pracy z inwestorem a także do poszukiwań nowych przedsiębiorców. Jak wyjaśnił Burmistrz efektem tych działań było m.in. umieszczenie w generatorze Państwowej Agencji Inwestycji i Handlu aktualnej oferty inwestycyjnej zlokalizowanej na obszarze Gryfickiej Strefy Ekonomicznej należącej do Kostrzyńsko – Słubickiej Strefy Ekonomicznej. W skład gryfickiej strefy wchodzi trzy obszary: Strefa C „Przy Redze”, Strefa B „Przy lesie” oraz Strefa A „Przy kolei”. Łącznie obszar pod inwestycje to ponad 31 hektarów, z których w strefie C wyprzedano już blisko 80% terenów, a w Strefie A ponad 50%. Ponadto Gmina w 2017 r. uzyskała dofinansowanie na opracowanie aktualnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Strefy C oraz na uzbrojenie terenu. Urząd prowadzi działania zmierzające do sprzedaży ostatnich działek w obszarze Strefy C, gdzie w latach 2020 – 2021 udało się sprzedać aż 8 działek inwestycyjnych. Dwie zakupiła firma P (...), sześć działek firma R (...). Jak wynika z raportu przygotowanego przez Zachodniopomorską Szkołę Biznesu Akademia Nauk Stosowanych – Gmina uplasowała się na 10 miejscu jeśli chodzi m.in. o atrakcyjność oferty inwestycyjnej i jakość obsługi inwestora.

Działania Gminy nie przyciągnęły nowych inwestorów, ponieważ działki zostały kupione przez lokalne, działające na terenie gminy Gryfice, firmy, na rozszerzenie działalności gospodarczej. W wyniku tych transakcji dochody z majątku Gminy wzrosły w 2020 r. o kwotę 1 381,0 tys. zł a w 2021 r. o kwotę 1 196,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 40)

---

⁴⁶ Dalej: Projekt.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości:

1. W latach 2019-2022 w Urzędzie nie wyegzekwowano złożenia przez osoby fizyczne informacji na podatek od nieruchomości dla 23 nieruchomości dla których PINB wydał pozwolenia na budowę. Informację tą Urząd posiadał i mógł wezwać właścicieli nieruchomości, celem wyjaśnienia sprawy i wydania na podstawie złożonych informacji decyzji ustalających podatek od nieruchomości.

Urząd do dnia 27 marca 2023 r. nie podjął skutecznych działań celem naliczenia podatku w łącznej kwocie 5.519,48 zł (skalkulowana przez Urząd), z czego podatek należny za 2020 r. wynosił 35 zł, za 2021 r. - 776,99 zł, za 2021 r. - 1.921,34 zł, za 2023 r. - 2.786,15 zł.

Zgodnie z art. 6 ust. 7 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych podatek od nieruchomości na rok podatkowy od osób fizycznych, z zastrzeżeniem ust. 11, ustala w drodze decyzji organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania.

(akta kontroli str. 42-52)

Burmistrz wyjaśnił: *Urząd prowadził i na bieżąco prowadzi weryfikację wszystkich informacji uzyskanych od PINB. Do kontroli przedstawiono 321 nieruchomości dla których PINB wydał pozwolenia na użytkowanie w latach 2019-2022. Z czego w zakresie 27 nieruchomości nie został naliczony należny podatek a w przypadkach czterech nieruchomości tutejszy urząd nie otrzymał zawiadomienia z PINB-u. We wszystkich przypadkach wystosowano wezwania, z czego w ośmiu przypadkach już wydano decyzje i został naliczony podatek od nieruchomości a w trzech przypadkach sporządzono zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia skarbowego.*

(akta kontroli str. 109)

2. W Urzędzie, w okresie objętym kontrolą, nie wezwano do złożenia deklaracji na podatek od środków transportu w przypadku trzech pojazdów, z uwagi na nierzetelnie zweryfikowaną informację od Starosty z 7 maja 2021 r. Informacja zawierała dane o zmianie właściciela trzech pojazdów, a Urząd powinien wezwać potencjalnego podatnika do złożenia deklaracji na podatek od środków transportowych.

W wyniku ustaleń podczas kontroli, Urząd podjął działania polegające na wezwaniu podmiotu zobowiązanego do złożenia deklaracji. Kwota nieuiszczonego podatku (oszacowana przez Urząd) wyniosła łącznie 4 983 zł a odsetki 1 224 zł.

(akta kontroli str. 69-71, 77-79)

Burmistrz wyjaśnił: *Spośród wielu informacji w latach 2019 – 2022 tylko jeden podatnik (posiadający trzy pojazdy) nie został wezwany do złożenia deklaracji. Co zostało naprawione wezwaniem z 31 marca 2023 r., obecnie toczy się postępowanie mające na celu naliczenie podatku od środków transportu.*

(akta kontroli str. 108, 113-115)

3. Burmistrz ustalił w nieprawidłowej wysokości, tj. niezgodnie z Uchwałą Rady Nr XVII/146/2015 z 24.11.2015 r., podatek od środków transportowych w zakresie dwóch pojazdów, tj.:

- dla jednego ciągnika samochodowego podatek został przypisany w kwocie niższej niż należna o 520 zł w roku 2022 i o 693 zł w 2023 r., a odsetki wyniosły 51 zł. Do przedmiotowej nieprawidłowości doszło z uwagi na nieprawidłowe przedstawienie przez podatnika danych w deklaracji w zakresie liczby osi oraz nierzetelną weryfikację przez pracownika Urzędu informacji od Starosty przedstawionej 8 kwietnia 2022 r. Prawidłowa weryfikacja informacji od Starosty

- pozwoliłaby na rzetelną kontrolę danych ujętych w deklaracji na podatek, a następnie prawidłowe naliczenie i pobranie przez Urząd podatku;
- dla jednego autokaru podatek od środków transportowych został naliczony w kwocie niższej niż należna o 3.000 zł (odsetki 1.647 zł). Nieprawidłowość powstała z uwagi na nieujawniony, w trakcie weryfikacji deklaracji, błąd dotyczący liczby miejsc siedzących w autokarze, co miało przełożenie na wysokość podatku od tego pojazdu.

(akta kontroli str. 69-73)

Burmistrz wyjaśnił: *Wszystkie deklaracje weryfikowane są na bieżąco z należytą starannością. Wśród wielu sprawozdanych deklaracji tylko dwie zawierały pomyłkę. Przyczyną przedmiotowej nieprawidłowości było przeoczenie związane z natłokiem spraw służbowych oraz bieżącą obsługą interesantów.*

(akta kontroli str. 109)

Po stwierdzeniu w trakcie kontroli NIK ww. nieprawidłowości, Urząd podjął stosowne czynności, a podatnicy złożyli korekty deklaracji.

(akta kontroli str. 116-142)

4. W Urzędzie nie opracowano i nie wdrożono planu wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy na rok 2020, co stanowiło niedopełnienie wymogów wynikających z art. 25 ust. 2 ustawy ogn.

(akta kontroli str. 97)

Zgodnie z art. 25 ust. 1 i 2 ustawy ogn gminnym zasobem nieruchomości gospodaruje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, a gospodarowanie to polega m.in. na sporządzaniu planu wykorzystania zasobu nieruchomości. Plan taki opracowuje się na okres trzech lat i zamieszcza w nim m.in. dane dotyczące nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste, prognozy dotyczące udostępniania nieruchomości zasobu, wpływów osiąganych z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste oraz opłat z tytułu trwałego zarządu nieruchomości, a także program zagospodarowania nieruchomości zasobu.

Burmistrz wyjaśnił: *Na rok 2020 nie został sporządzony plan wykorzystania nieruchomości, co spowodowane było nieplanowaną - w pierwszych tygodniach roku - nieobecnością pracownika (względy zdrowotne) odpowiedzialnego za dokonanie analizy zbytych/nabytych i wydzierżawionych nieruchomości. Następnie pandemia wirusa Covid-19 spowodowała skierowanie uwagi większości pracowników na działania związane z zabezpieczeniem sprawnego funkcjonowania Urzędu, a czynności związane z dysponowaniem mieniem nie były priorytetowe, także z uwagi na brak zainteresowania. Plan został sporządzony w możliwie najkrótszym czasie, po dokonaniu analizy nieruchomości pozostających we własności gminy i obejmował kolejny rok.*

(akta kontroli str. 35-36)

5. Urząd nie podjął skutecznych działań zmierzających do uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy obowiązującego w roku 2019. Program, który miał obowiązywać w roku 2019 został uchwalony dopiero 26 listopada 2019 r. Ponadto Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy (Uchwała Nr XVI/153/2019 z 26.11.2019 r.) na lata 2019-2024 został opracowany niezgodnie z art. 21 ust. 2 pkt. 4 ustawy o ochronie praw lokatorów, co potwierdziło Rozstrzygnięcie nadzorcze Nr P-1.4131.768.2019.KN z 31 grudnia 2019 r. Wojewody Zachodniopomorskiego unieważniająca ww. Uchwałę.

(akta kontroli str. 98)

Burmistrz wyjaśnił: Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego Rada gminy uchwała wieloletnie programy gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy. Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy powinien być opracowany na co najmniej pięć kolejnych lat i zawierać z podziałem na poszczególne lata m. in. plan remontów budynków komunalnych, planowaną sprzedaż lokali, a także wysokość kosztów związanych z utrzymaniem zasobu. Rada podjęła uchwałę nr XIX/190/2020 z dnia 25 lutego 2020 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Gryfice na lata 2020-2024, w której uwzględniona została z wyszczególnieniem kolejno w latach 2020-2024, prognoza remontów budynków komunalnych, planowana sprzedaż lokali oraz wysokość kosztów związanych z utrzymaniem zasobu. Normy prawne zawarte w ww. ustawie nie zobowiązują rady gminy do aktualizowania prognoz zawartych w uchwalonym wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy. Podjęta przez Radę uchwała nr XIX/190/2020 w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy na lata 2020-2024 również nie nakłada obowiązku aktualizowania zawartych w niej prognoz remontów budynków komunalnych, sprzedaży lokali oraz kosztów związanych z utrzymaniem zasobu. W związku z powyższym ww. uchwała nie była aktualizowana w latach, na które została podjęta.

(akta kontroli str. 109-110)

Z uwagi na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Zachodniopomorskiego Rada podjęła 25 lutego 2020 r. Uchwałę w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Nr XIX/190/2020 na lata 2020-2024. Program gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy na lata 2020-2024 został opracowany zgodnie z wymogami wynikającymi z art. 21 ust. 2 ustawy o ochronie praw lokatorów. W związku z powyższym NIK odstąpił od formułowania wniosku pokontrolnego w tym zakresie.

6. Z przeprowadzonego postępowania przetargowego, na dzierżawę działki nr 33/16 o pow. 15 ha, w tym PsIV-15ha - cele rolne (użytki zielone do utrzymania), zakończonego podpisaniem umowy dzierżawy 4 sierpnia 2021 r., nie sporządzono protokołu oraz nie opublikowano informacji o wyniku przetargu, co było niezgodne z § 3 ust. 2 uchwały Rady Nr XXV/321/2012.

Zgodnie z § 3 uchwały Nr XXV/321/2012:

1. Zawieranie umów dzierżawy lub najmu nieruchomości gruntowych, niemieszkalnych na czas oznaczony dłuższy niż trzy lata następuje w drodze przetargu.
2. Do przetargu, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy określające sposób i tryb przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości, z tym, że zamiast ceny wywoławczej stosowana jest stawka wywoławcza czynszu za dzierżawę lub najem.

(akta kontroli str. 101-102)

Burmistrz wyjaśnił: *Postępowanie przetargowe na dzierżawę działki nr 33/16 na cele rolne dotyczyło wyłącznie tej jednej działki, dlatego też został sporządzony protokół z posiedzenia komisji, który zawierał wszelkie niezbędne informacje. Konieczność sporządzenia protokołu z przetargu oraz publikacji informacji o wyniku przetargu określone są w par. 10 i 12 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości z dnia 4 września 2004 r., które dotyczy zbycia nieruchomości, tj. rozporządzenia nieruchomością lub prawem majątkowym przenoszące tę własność na drugi podmiot.*

Zatem nie dotyczy bezpośrednio dzierżawy, więc wydaje się, że w tej sytuacji nie doszło do naruszenia obowiązujących przepisów.

(akta kontroli str. 112)

NIK zauważa, że zapisy ww. Uchwały jednoznacznie wskazują obowiązek sporządzenia protokołu z przeprowadzonego przetargu oraz publikacji informacji o wyniku przetargu, określony w § 10 i § 12 Rozporządzenia Rady Ministrów z 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości⁴⁷.

7. W umowach dotyczących dzierżawy nieruchomości nie ujęto zapisów zabezpieczających interes Gminy, tj. we wszystkich skontrolowanych umowach dzierżawy (25) nie określono postanowień zabezpieczających interes prawny Gminy w przypadku zniszczenia udostępnionego mienia;

(akta kontroli str. 101-102)

Burmistrz wyjaśnił: *Zasady i zakres odpowiedzialności za zniszczenie udostępnionego mienia wyczerpują zapisy w umowach dzierżawy takie jak: zobowiązanie do utrzymywania przedmiotu dzierżawy i terenów przyległych w należyłym stanie, dzierżawca nie może bez stosownego zezwolenia dokonywać takich zmian w gospodarce przedmiotu dzierżawy, które byłby sprzeczne z jego dotychczasowym przeznaczeniem. Praktyka gminna wykazuje, że nie występują sytuacje zniszczenia mienia.(...) w zakresie umów przeznaczonych na cele rolne lub ogródków przydomowych, w związku z brakiem stosownych zapisów odrębnych, naliczane są ustawowe odsetki za niedochowanie terminu zapłaty oraz bezumowne korzystanie z przedmiotu umowy.*

(akta kontroli str. 111)

Zakaz dokonywania zmian w przedmiocie dzierżawy i dotychczasowa praktyka Gminy w kwestii braku takich sytuacji, nie zabezpiecza w pełni interesów Gminy (nie wskazuje sposobu postępowania), gdy dojdzie do zniszczenia wydzierżawionej nieruchomości.

8. W Urzędzie nie sporządzono planu kontroli podatkowej na 2019 r., co było niezgodne z procedurą ewidencji podatków i opłat lokalnych wprowadzoną zarządzeniem nr 404/2016 Burmistrza z 22 stycznia 2016 r.⁴⁸, według której (§26 ust. 3) do dnia 31 grudnia sporządzany jest plan kontroli podatkowej na kolejny rok podatkowy, który jest zatwierdzany przez Naczelnika wydziału.

(akta kontroli str. 289)

Burmistrz wyjaśnił, że w 2019 r. nie sporządzono planu kontroli finansowej, ponieważ pracownik odpowiedzialny za przygotowanie planu kontroli oraz realizację kontroli, często przebywał na zwolnieniach lekarskich. Po powrocie zajmował się wyprawdzeniem zaległych spraw bieżących i nie był w stanie realizować kontroli. Zbyt mała obsada stanowisk w Urzędzie nie pozwoliła na czasowe przeniesienie innego pracownika do realizacji kontroli.

(akta kontroli str. 275, 277)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2019-2022 mimo iż systematycznie prowadzono weryfikację informacji otrzymywanych z PINB o wydanych pozwoleniach na użytkowanie, w przypadku 23 (z 321) nieruchomości nie wyegzekwowano od podatników złożenia informacji na podatek od nieruchomości i w konsekwencji nie ustalono tego podatku. Deklaracje (od osób prawnych i podmiotów nieposiadających osobowości prawnej) na podatek od nieruchomości oraz informacje (od osób fizycznych) o nieruchomościach

⁴⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 2213.

⁴⁸ w sprawie wprowadzenia w Urzędzie procedury ewidencji podatków i opłat lokalnych.

i obiektach budowlanych podlegających opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości składano nieterminowo (od 1 do 2100 dni). Deklaracje/informacje na podatek od nieruchomości weryfikowano rzetelnie, zgodnie z przyjętymi procedurami ewidencji podatków i opłat lokalnych.

Bazę podatkową z liczbą pojazdów podlegających opodatkowaniu aktualizowano na bieżąco na podstawie informacji Starosty i zweryfikowanych deklaracji na podatek od środków transportowych. Informacje Starosty analizowano szczegółowo, deklaracje na podatek od środków transportowych (20) weryfikowano na ogół zgodnie z przepisami działu V Ordynacji podatkowej.

Na lata 2019-2022 opracowano plan wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy zgodnie z wymogami ustawy o gospodarce nieruchomościami z wyjątkiem 2020 roku, gdy nie podjęto takiego działania.

Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy na lata 2019-2024 przygotowany został nierzetelnie, tj. z niedopełnieniem wymogów wynikających z art. 21 ust. 2 pkt. 4 ustawy o ochronie praw lokatorów, przez co w roku 2020 podjęto uchwałę i określono prawidłowy program na lata 2020-2024.

Zbadana próba postępowań na sprzedaż 28 nieruchomości wykazała, że prowadzono je zgodnie z obowiązującymi przepisami, a wartości nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży określono na podstawie operatów szacunkowych.

Urząd w badanym okresie zgodnie z obowiązującą procedurą wewnętrzną opracowywał plany kontroli i przeprowadzał kontrole u podatników, z wyjątkiem 2019 roku w którym nie opracowano planu i nie przeprowadzono kontroli podatkowych.

OBSZAR

2. Dochodzenie zaległości z tytułu dochodów własnych.

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą w Gminie zaległości ogółem wykazywały tendencję wzrostową. Na koniec poszczególnych lat okresu objętego kontrolą kwota zaległości wynosiła odpowiednio:

- 2019 r. - 12 850,8 tys. zł i była wyższa o 8,8% w porównaniu do 2018 r.⁴⁹
- 2020 r. - 13 418 tys. zł i była wyższa o 4,4% w stosunku do 2019 r.
- 2021 r. - 13 970,1 tys. zł, tj. o 4,1% więcej niż w 2020 r.,
- 2022 r. – 14 222,5 tys. zł i była wyższa o 1,8% w stosunku do 2021 r.

Na wzrost zaległości ogółem największy wpływ miało zwiększenie ich poziomu z tytułu:

- podatku od nieruchomości - w 2019 r. o 13,3%⁵⁰, w 2020 r. o 2,2%⁵¹, w 2021 r. o 1,9%⁵², w 2022 r. o 4,4 %⁵³, w porównaniu do poziomu w roku poprzednim,
- 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej - w 2019 r. o 5,4%⁵⁴, w 2020 r. o 4,8 %⁵⁵, w 2021 r. o 2,2%⁵⁶, w 2022 r. o 3,1%⁵⁷, w porównaniu do poziomu w roku poprzednim,

⁴⁹ Kwota zaległości w 2018 r. wynosiła 11 812,5 tys. zł.

⁵⁰ Z 1 629,3 tys. zł do 1 845,5 tys. zł.

⁵¹ Z 1 845,5 tys. zł do 1 885,2 tys. zł.

⁵² Z 1 885,2 tys. zł do 1 921 tys. zł.

⁵³ Z 1 921 tys. zł do 2 005,3 tys. zł.

⁵⁴ Z 6 603,6 tys. zł do 6 958,4 tys. zł.

⁵⁵ Z 6 958,4 tys. zł do 7 294,1 tys. zł.

⁵⁶ Z 7 294,1 tys. zł do 7 452,4 tys. zł.

⁵⁷ Z 7 452,4z tys. zł do 7 683,5 tys. zł.

- opłaty za najem i dzierżawę składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego⁵⁸ lub innych jednostek - w 2019 r. o 4,7%⁵⁹, w 2020 r. o 2,5%⁶⁰, w 2021 r o 2,1%, w 2022 r o 5,1%⁶¹, w porównaniu do poziomu w roku poprzednim,
- odsetek od należności stanowiących dochody gminy przekazywanych z niedochowaniem terminu - w 2019 r. ⁶²o 12,2%⁶³, w 2020 r. o 12,7%⁶⁴, w 2021 r. o 5,8%⁶⁵, w 2022 r o 13,7%⁶⁶, w porównaniu do poziomu w roku poprzednim.

(akta kontroli str. 577)

Z-ca Burmistrza Marzena Domaradzka wyjaśniła: *Pracownicy na bieżąco monitorują i analizują zaległości podatkowe, w tym zaległości zagrożone przedawnieniem. Podejmowane przez Gminę działania nie zapobiegają jednak wzrostowi zaległości podatkowych. Rosnące zubożenie społeczeństwa, z uwagi na występującą drożynę i inflację, brak miejsc pracy oraz niezaradność życiowa, przekłada się na brak możliwości opłacania podatków na bieżąco oraz spłaty zaległych należności podatkowych przez dłużników. Postępowania egzekucyjne często są bezskuteczne, bądź mało skuteczne. Dodatkową przyczyną wzrostu zaległości podatkowych, w 2020 roku, było wprowadzenie stanu zagrożenia epidemicznego, a następnie epidemii w kraju, a co za tym idzie: konieczność zawieszenia działalności wielu branż, zmniejszenie zamówień, spadku dochodów zobowiązanych z uwagi na ich bardzo trudną sytuację finansową. Tarcza „covidowa” wprowadziła wiele ulg i odroczeń terminów płatności dla dłużników, co również wpłynęło na wysokość zaległości. Co pokazuje wzrost zaległości podatkowych w roku 2021 w stosunku do 2020 r. o 17,3%, natomiast w roku 2022 nastąpił już spadek zaległości podatkowych o 12,4%. Większe wykonanie dochodów wynika również z jednorazowego wyegzekwowania większej kwoty zaległości. Coroczne przypisy podatków oraz decyzje wymiarowe, w przypadku podatników, którzy nie złożyli deklaracji, generują dalszy wzrost zaległości podatkowych. Przyczyną wzrostu zaległości podatkowych jest również wzrost umorzonych zaległości przez Urząd Skarbowy z powodu bezskuteczności postępowań egzekucyjnych. Wynika to głównie z braku majątku dłużników, bądź też licytacji, z której wierzyciel nie otrzymał żadnych środków z uwagi na ich brak w planie podziału. Podejmowane są działania informacyjne zmierzające do zwiększenia poziomu dobrowolnych wpłat podatku (tzw. „miękką egzekucją”). W przypadku zaległości w podatku od nieruchomości od osób prawnych, zaległości powstają głównie na skutek upadłości firm. Podejmowane działania przynoszą pozytywne efekty, ale w długim okresie, co jest związane z procesem likwidacji masy upadłości.*

(akta kontroli str. 578)

2.2 Monitoring terminowości wpływów z tytułu dochodów własnych, zgodnie z obowiązującymi w Urzędzie zasadami⁶⁷ prowadzony był przez pracowników Wydziału Finansowego Urzędu poprzez analizę kont kontrahentów według stanu na koniec miesiąca, po zaksięgowaniu wszystkich wpłat, zwrotów, przypisów i odpisów przypadających do końca analizowanego okresu. Według zakresów czynności

⁵⁸ Dalej: jst.

⁵⁹ Z 1 670,4 z tys. zł do 1 749,4 tys. zł.

⁶⁰ Z 1 749,4 z tys. zł do 1 792,7 tys. zł.

⁶¹ Z 1 830,7 z tys. zł do 1 924,4 tys. zł.

⁶² Z 1 792,7 z tys. zł do 1 830,7 tys. zł.

⁶³ Z 647,4 z tys. zł do 726,3 tys. zł.

⁶⁴ Z 726,3 z tys. zł do 818,4 tys. zł.

⁶⁵ Z 818,4 z tys. zł do 865,6 tys. zł.

⁶⁶ Z 865,6 tys. zł do 984,1 tys. zł.

⁶⁷ Zarządzenie nr 405/2016 Burmistrza Gryfic z dnia 22 stycznia 2016 r. w sprawie wprowadzenia w Urzędzie Miejskim w Gryficach procedury windykacji podatków i opłat oraz zarządzenie nr 546/2016 Burmistrza Gryfic z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie wprowadzenia procedur windykacji należności cywilnoprawnych przypadających Gminie Gryfice.

pracowników Wydziału Finansowego analizę zadłużeń z tytułu dochodów własnych przypisano trzem pracownikom.

(akta kontroli str. 296-297, 302)

Burmistrz wyjaśnił, że w *Urzędzie dokonuje się stałej kontroli terminowości wpływów z tytułu dochodów własnych, proces jest wykonywany w sposób ciągły i z tego względu nie jest to utrwalane w sposób pisemny. W celu bardziej skutecznego wyegzekwowania należności, co kwartał zwoływane są spotkania ze skarbnikiem gminy, na których omawiane są podejmowane czynności windykacyjne, etap ich realizacji oraz efektywność.*

akta kontroli str. 300-301)

2.3. W badanym okresie przed rozpoczęciem czynności windykacyjnych podejmowano wobec podmiotów zalegających z płatnościami podatków i opłat lokalnych działania informacyjne⁶⁸ zmierzające do dobrowolnego wykonania przez nich obowiązków, zgodnie z art. 6 § 1 b ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁶⁹. Podejmowane działania informacyjne ewidencjonowano, zgodnie z § 4 i § 2 rozporządzeń w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych⁷⁰, w funkcjonującym w Urzędzie zintegrowanym systemie informatycznym firmy SIGID w zakładce: *M. Księgowość analityczna A; Obsługa konta podatnika kolumna: Uwagi*⁷¹. Działania informacyjne prowadzone były zgodnie z obowiązującymi w Urzędzie procedurami, wprowadzonymi Zarządzeniami Burmistrza⁷². Na podstawie badania działań windykacyjnych podejmowanych wobec 46 dłużników (obejmujących 159 zaległości) stwierdzono, że:

- działania te (w formie rozmów telefonicznych) podejmowano najpóźniej następnego dnia po terminie płatności zaległości,
- w odniesieniu do 18 dłużników (obejmujących 80 zaległości⁷³ na kwotę 54,3 tys. zł) nie podjęto działań informacyjnych⁷⁴,
- czterech dłużników w wyniku działań informacyjnych dokonało zapłaty zaległości na łączną kwotę 94,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 582-612, 616-622, 627-662)

Burmistrz wyjaśnił: *Stosownie do dyspozycji art. 6 § 1b ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, przed podjęciem czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych wierzyciel może podejmować działania informacyjne (...). Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych, (...) wierzyciel może podejmować działania informacyjne wobec*

⁶⁸ Co stwierdzono na próbie badawczej 46 dłużników obejmującą 159 zaległości w terminowym wnoszeniu podatków i opłat łączną kwotę zaległości podatkowych 354 tys. zł.

⁶⁹Dz. U. z 2022 r. poz. 479, ze zm., dalej: ustawa o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

⁷⁰ Odpowiednio rozporządzenia Ministra Finansów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 r. i 23 lipca 2020 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1483, ze zm. (uchylony z dniem 30 lipca 2020 r.) oraz Dz. U. poz. 1294 (uchylony 20 lutego 2021 r.), oraz rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych (Dz.U. poz. 2083).

⁷¹ W systemie odnotowywano m. in. formę podjętych działań, datę, identyfikator osoby podejmującej działania.

⁷² Odpowiednio Zarządzenie Nr 405/2016 z 22 stycznia 2016 r. w sprawie wprowadzenia w Urzędzie procedury windykacji podatków i opłat lokalnych (dalej: Procedura nr 405) obowiązujące do 20 maja 2021 r. oraz Zarządzenie Nr 822/2021 z 21 maja 2021 r. w sprawie wprowadzenia w Urzędzie procedury windykacji podatków i opłat lokalnych oraz wierzycielności nieopodatkowanych (dalej: Procedura nr 822), obowiązujące od 21 maja 2021 r.

⁷³ Tj. odpowiednio: 39,1% dłużników i 50,3% zaległości objętych badaniem.

⁷⁴ Rzeczony zaniechanie wystąpiło w pięciu sprawach dotyczących 28 zaległości (na 10 spraw objętych szczegółowym badaniem kontrolnym) w 2019 r., w jednej sprawie dotyczącej czterech zaległości (na 11) w 2020 r., w siedmiu sprawach dotyczących 31 zaległości (na 11) w 2021 r. i w pięciu sprawach dotyczących 17 zaległości (na 45) w 2022 r.

zobowiązanego (...). Działania informacyjne mogą być podejmowane w formie pisemnej, dźwiękowej lub graficznej przez: internet, portal informacyjny, krótka wiadomość tekstowa (sms), e-mail, telefon, faks i musiałyby być rejestrowane w postaci papierowej lub elektronicznej przez wskazanie, w szczególności formy działania informacyjnego i daty jego podjęcia.

W stosunku do 18 ww. , że działania informacyjne nie zostały w ogóle zainicjowane wobec podmiotów zalegających z terminowym wnoszeniem podatków z uwagi na brak bazy o numerze telefonu podatnika, adresu e-mail bądź faksu, a przede wszystkim z uwagi na ich notoryczne uchylanie się od zapłaty zobowiązań podatkowych i opłat lokalnych, dlatego wierzyciel od razu przeszedł do przesłania upomnień, które wystawiane były w terminie obowiązującym w wewnętrznych procedurach.

Ponadto działania informacyjne wobec podmiotów zalegających z terminowym wnoszeniem podatków i opłat lokalnych podejmowane są dzień po terminie płatności każdej z rat w miarę dostępu do nr telefonów, adresów e-mail, lub internetowy portal informacyjny. Formy działań informacyjnych zapisywane są na koncie podatnika w formie notatki w kolumnie „UWAGI” lub w formie papierowej na grupowych wydrukach zaległości podatników . Pracownicy na bieżąco monitorują zaległości podatkowe, wykorzystując do tego celu dostępne systemy informatyczne. Upomnienia były wystawiane, co do zasady, zgodnie z obowiązującymi wzorami i zawierały wymagane przepisami elementy.

(akta kontroli str. 536, 542-544)

2.4. W okresie objętym kontrolą wysłano 14 568 upomnień⁷⁵ na łączną kwotę 5 666,9 tys. zł⁷⁶ podmiotom posiadającym zaległości z tytułu podatków i opłat lokalnych. Analiza postępowań dotyczących 42 dłużników na łączną kwotę 259,1 tys. zł⁷⁷ do których wysłano 146 upomnień⁷⁸ wykazała, że:

- wszystkie upomnienia spełniały wymagania określone w §8 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 r. i § 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych⁷⁹,
- w jednym przypadku, w wyniku wysłanego upomnienia, dłużnik dokonał zapłaty zaległości podatkowych na kwotę 9 tys. zł,
- upomnienia wystawiono w terminie określonym w procedurach tj. od trzech do 30 dni od daty upływu terminu płatności z wyjątkiem 15 upomnień⁸⁰ na kwotę 36,6 tys. zł⁸¹, które wystawiono z przekroczeniem od czterech do 202 dni terminów określonych w Procedurach nr 405 i 822⁸² co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 1.

(akta kontroli str. 613, 621-624, 629-782)

⁷⁵ Z tego 3 333 na kwotę 1 149,5 tys. zł w 2019 r., 4 967 na kwotę 1 545,5 tys. zł w 2020 r. 2 752 na kwotę 1 449,2 tys. zł w 2021 r. i 3 516 upomnień na kwotę 1 522,6 tys. zł w 2022 r.

⁷⁶ Kwoty należności głównej i odsetek.

⁷⁷ Dłużnicy najwyższych kwotach zadłużenia, odpowiednio: w 2019 r. 10 dłużników na kwotę zaległości 62,4 tys. zł (tj. 2,9% zaległości w z tytułu podatków na koniec 2019 r. wynoszących 2 126 tys. zł), w 2020 r. 11 na kwotę 51,3 tys. zł (tj. 2,3% zaległości w z tytułu podatków na koniec 2020 r. wynoszących 2 208,9 tys. zł), w 2021 r. 10 na kwotę 15,8 tys. zł (tj. 4,5% zaległości z tytułu podatków na koniec 2021 r. wynoszących 2 591,2 tys. zł) i w 2022 r. 11 na kwotę 24,7 tys. zł (tj. 1,1% zaległości z tytułu podatków na koniec 2022 r. wynoszących 2 270 tys. zł)

⁷⁸ Upomnienia dotyczyły 154 zaległości (część upomnień obejmowała więcej niż jedną zaległość).

⁷⁹ Dz. U. z 2017 poz. 1483, ze zm. (uchylony z dniem 30 lipca 2020 r.) oraz Dz. U. z 2020 poz. 1294 (uchylony 20 lutego 2021 r.).

⁸⁰ Tj. 10,2% zbadanych upomnień.

⁸¹ Kwoty należności głównej i odsetek wskazane w upomnieniu.

⁸² Tj.: Procedura nr 405 –w przypadku: braku wpłaty należności w terminie określonym w decyzji, postanowieniu lub terminie wynikającym z przepisów prawa po upływie 14 dni od terminu płatności, podjęcia działań informacyjnych -wcześniej niż po upływie siedmiu dni i nie później niż po 21 dniach; Procedura 822 - w terminie 30 dni od daty upływu terminu płatności.

2.5. W badanej próbie nie wystąpiły przypadki, nie wysyłania dłużnikom upomnień w sytuacji powstania zaległości podatkowej.

(akta kontroli str. 629-662)

2.6. W okresie objętym kontrolą, po bezskutecznym upływie terminów określonych w upomnieniach podmiotom posiadającym zaległości z tytułu podatków i opłat lokalnych, wystawiono 5 597 tytułów wykonawczych⁸³ na łączną kwotę 4 174,4 tys. zł⁸⁴. Analiza postępowań dotyczących 41 dłużników na łączną kwotę 250,1 tys. zł⁸⁵, do których wystawiono 136⁸⁶ tytułów wykonawczych⁸⁷ wykazała, że:

- TW wystawiano po bezskutecznym upływie terminów określonych w upomnieniach,
- we wszystkich przypadkach TW były wystawione zgodnie z wzorami określonymi w rozporządzeniach Ministra Finansów z dnia 8 sierpnia 2016 r. i 25 maja 2020 r. w sprawie wzorów tytułów wykonawczych stosowanych w egzekucji administracyjnej⁸⁸,
- 118 TW wystawiono do 30 dni od daty doręczenia upomnienia, 28 na kwotę 88 tys. zł⁸⁹ w terminie powyżej 30 dni (od 36 do 246).

(akta kontroli str. 613, 621-322, 625-782)

Burmistrz wyjaśnił: *Tytuły wykonawcze wysyłane są na bieżąco bez zbędnej zwłoki. W 28 przypadkach stwierdzono opóźnienia, po 30 dniowym terminie, że 136 badanych prób. Jest to zgodne z zapisami procedury „windykacji podatków i opłat lokalnych”, zgodnie z którą „pracownik windykacji sporządza tytuł wykonawczy w ciągu 60 dni po upływie terminu płatności wynikającego z upomnienia”. (...) Zauważyć należy, że żaden przepis nie nakłada na wierzyciela obowiązku 30-dniowego terminu wystawienia dłużnikowi tytułu wykonawczego. Przytoczony w przepisach termin „niezwłocznie” nie określa żadnej liczby dni i ma charakter względny.*

(akta kontroli str. 543, 551)

2.7. W badanej próbie nie wystąpiły przypadki niewystawienia tytułów wykonawczych w sytuacji bezskutecznego upływu terminu wskazanego w upomnieniu.

(akta kontroli str. 621-662)

2.8. Gmina niezwłocznie kierowała tytuły wykonawcze do właściwych miejscowo organów egzekucyjnych. Nie wystąpiły przypadki wstrzymania egzekucji z powodu zastosowania niewłaściwego wzoru tytułu wykonawczego.

(akta kontroli str. 621-662)

2.9. W 2019 r. Urząd posiadał 2 364 zawarte umowy z których wynikał obowiązek uiszczenia opłat z tytułu prawa użytkowania wieczystego gruntu oraz przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntu w prawo własności na kwotę 650,2 tys. zł. Zaległości w tym okresie wynikały ze 194 umów (8,2% ogółu) na łączną kwotę 52,4 tys. zł (8,1%). W kolejnych latach odpowiednio: 2020 r. 1 049 umów na kwotę 300,4 tys. zł, w tym zaległości z tytułu 160 umów (15,3%) na kwotę 27,0 tys. zł (9,0%); 2021 r. 846 umów na kwotę 227,6 tys. zł, w tym zaległości z tytułu 82 umów (9,7%) na kwotę 12,7 tys. zł (5,6%); 2022 r. 820 umów na kwotę 217,7 tys. zł, w tym zaległości z tytułu 80 umów (9,8%) na kwotę 11,0 zł (5,0%).

(akta kontroli str. 227)

⁸³Odpowiednio w 2019 r. – 1 307 tytułów wykonawczych na kwotę 856,9 tys. zł, w 2020 r. – 1 239 na kwotę 1 093,3 tys. zł, w 2021 r. – 1 674 na kwotę 1 134,9 tys. zł i w 2022 r. 1 377 na kwotę 1 089,3 tys. zł.

⁸⁴ Kwoty należności głównej i odsetek.

⁸⁵ Kwoty należności głównej i odsetek.

⁸⁶ Tytuły dotyczyły 155 zaległości (część tytułów obejmowała więcej niż jedną zaległość).

⁸⁷ Dalej: TW.

⁸⁸ Odpowiednio: Dz. U. z 2018 r., poz. 850 oraz Dz. U. poz. 968.

⁸⁹ Kwoty należności głównej i odsetek wskazane w tytule wykonawczym.

W 2019 r. Urząd posiadał 754 zawartych umów dzierżawy nieruchomości, z których wynikał czynsz dzierżawny w łącznej kwocie 370,9 tys. zł. Zaległości w tym okresie wynikały ze 142 umów (18,8%) na łączną kwotę 34,0 tys. zł (9,2%). W kolejnych latach odpowiednio: 2020 r. 741 umów na kwotę 452,9 tys. zł, w tym zaległości z tytułu 214 umów (28,9%) na kwotę 62,5 tys. zł (13,8%); 2021 r. 773 umowy na kwotę 510,7 tys. zł, w tym zaległości z tytułu 127 umów (16,4%) na kwotę 28,1 tys. zł (5,5%); 2022 r. 771 umów na kwotę 604,2 tys. zł, w tym zaległości z tytułu 131 umów (17,0%) na kwotę 39,6 tys. zł (6,5%).

(akta kontroli str. 249)

Analiza 40 najwyższych kwotowo zaległości z tytułu czynszów dzierżawnych⁹⁰ na łączną kwotę 97,3 tys. zł⁹¹ wykazała, że:

- w żadnym przypadku nie podejmowano działań „informacyjnych” wobec podmiotów zalegających z terminowym wnoszeniem należności cywilnoprawnych;
- w 16⁹² przypadkach nie wysłano do dłużników wezwań do zapłaty;
- w 24 przypadkach wysłano wezwania do zapłaty (w tym w sześciu przypadkach w terminie do trzech miesięcy od powstania zaległości, w 15 przypadkach po upływie czterech do 12 miesięcy i w trzech przypadkach w terminie powyżej 12 miesięcy od powstania zaległości), a w 14 przypadkach wezwań nie wysłano, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 6;
- w żadnym przypadku w którym wysyłano wezwanie do zapłaty nie naliczono i nie pobrano dodatkowej opłaty;
- w 25 (62,5%) przypadkach dłużnicy uregulowali w całości swoje zaległości, w dwóch przypadkach uregulowali częściowo zobowiązanie, w sześciu przypadkach sprawa jest w sądzie lub u komornika, w czterech przypadkach dokumenty przygotowywane są do skierowania na drogę postępowania sądowego, w jednym przypadku wydano decyzję o rozłożeniu zadłużenia na raty, w jednym przypadku umorzono zaległość ze względu na COVID-19 i w jednym przypadku zawarto z dłużnikiem umowę przeniesienia własności nieruchomości za długi⁹³.

(akta kontroli str. 228-248, 250-274)

Burmistrz wyjaśnił, że *Urząd na bieżąco podejmował działania „informacyjne” wobec podmiotów zalegających z terminowym wnoszeniem należności cywilnoprawnych. Najczęściej były to wezwania telefoniczne lub bezpośrednie, najbardziej skuteczne i szybkie. Z uwagi na duże ilości wykonywanych telefonów nie we wszystkich przypadkach zostały sporządzone notatki służbowe. Takie uwagi zapisywane były na koncie podatnika. Pracownicy zostali pouczeni o obowiązku dokumentowania wszystkich wezwań telefonicznych lub bezpośrednich w formie notatki na koncie podatnika. Pomimo braku notatek służbowych z podejmowanych działań telefonicznych uzyskano bardzo dobre rezultaty w ściąganiu zaległości.*

(akta kontroli str. 275, 277-278)

W latach 2019-2022 łączna kwota nienaliczonych i niepobranych dodatkowych opłat od wezwań do zapłaty kierowanych do dłużników zaległości cywilnoprawnych z tytułu umów dzierżawy wyniosła 4,1 tys. zł, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 5;

(akta kontroli str. 273-274, 279)

⁹⁰ Po 10 z każdego roku objętego kontrolą, powstałych w latach 2019-2022.

⁹¹ W tym 34,7 tys. zł z ogółem 86,4 tys. zł na koniec 2019 r. co stanowiło 40,2%, 20,9 tys. zł z 89,5 tys. zł (23,4%) na koniec 2020 r., 13,8 tys. zł z 40,8 tys. zł (33,8%) na koniec 2021 r. i 27,9 tys. zł z 50,5 tys. zł (55,2%) na koniec 2022 r.

⁹² W dwóch przypadkach dotyczyło to umorzenia zaległości ze względu na COVID-19 i umowy przeniesienia własności nieruchomości za długi.

⁹³ Na podstawie uchwały nr XV/144/2019 Rady Miejskiej w Gryficach.

2.10. W okresie objętym kontrolą w Urzędzie wystąpiło: 122 przypadków przedawnień zaległości z tytułu podatków i opłat oraz zaległości cywilnoprawnych na łączną kwotę 257,2 tys. zł⁹⁴ w 2019 r.; 135 przypadków na łączną kwotę 290,4 tys. zł⁹⁵ w 2020 r. 133 przypadki na łączną kwotę 215,7 tys. zł⁹⁶, w 2021 r. i 111 przypadków na łączną kwotę 525,9 tys. zł⁹⁷. w 2022 r

Analiza 12 największych kwotowo przedawnień zaległości podatkowych⁹⁸ na kwotę 243,5 tys. zł wykazała, że główną przyczyną przedawniania się zobowiązań podatkowych była bezskuteczność egzekucji. We wszystkich przypadkach wystawiano upomnienia i kierowano tytuły wykonawcze do urzędów skarbowych lub komorników sądowych. W toku prowadzonych postępowań egzekucyjnych stwierdzono brak składników majątkowych do prowadzenia skutecznej egzekucji (podatnicy nie posiadali majątku, rachunków bankowych). Na przedawnienia wpływ miała nieefektywna egzekucja z nieruchomości wobec niezaspokojenia wierzyciela w ramach podziału sum uzyskanych ze sprzedaży nieruchomości. We wszystkich przypadkach postępowanie zostało umorzone przez urzędy skarbowe lub komornika sądowego jako bezskuteczne. Stwierdzono również, że odpisu badanych zaległości przedawnionych w latach 2007-2020 nie dokonano we właściwym okresie sprawozdawczym, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 3.

(akta kontroli str. 787-787A, 845-1051)

Ponadto cztery zaległości cywilnoprawne z tytułu wieczystego użytkowania, które uległy przedawnieniu w latach 1998-2018 na dzień 31 grudnia 2022 r. nie zostały odpisane z ksiąg rachunkowych, a trzy zaległości cywilnoprawne z tytułu dzierżawy gruntu, które uległy przedawnieniu w latach 2016-2018, zostały odpisane z ksiąg rachunkowych dopiero 1 kwietnia 2022 r co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 3.

(akta kontroli str. 787-844)

2.11. W kwestii prowadzenia analiz przyczyn przedawniania się zaległości z tytułu podatków i opłat lokalnych Burmistrz wyjaśnił, że *w Urzędzie prowadzone są analizy przyczyn przedawnienia się zaległości z tytułu podatku i opłat oraz zaległości cywilnoprawnych, każdy przypadek zaległości jest analizowany indywidualnie, część z nich podlega ocenie prawnej. Przedawnione zaległości podatkowe weryfikowane są przez pracowników ds. windykacji i omawiane na spotkaniach ze skarbnikiem, przed dokonaniem odpisu. Głównymi przyczynami przedawnień zobowiązań w podatku od nieruchomości, rolnego a także opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi były: brak majątku dłużnika, z którego można prowadzić egzekucję i na którym można byłoby ustanowić zabezpieczenie w postaci wpisu hipoteki przymusowej lub też sprzedaż nieruchomości na licytacji, trudności w ustaleniu miejsca zamieszkania, siedziby czy miejsc prowadzenia działalności, niezaspokojenie wierzyciela z uwagi na brak środków w planie podziału, brak postępowań spadkowych przez spadkobierców, które tworzą przeszkodę prawną we wpisie na hipotekę i zabezpieczenie zaległości podatkowych oraz,*

- brak zastosowanego skutecznego środka egzekucyjnego, o którym podatnik został zawiadomiony. Po przerwaniu biegnie on na nowo od dnia następującego po dniu, w którym zastosowano środek egzekucyjny (art. 70 § 4 Ordynacja podatkowa).

⁹⁴ Z tego 111 zaległości z tytułu podatków i opłat na kwotę 173,1 tys. zł i 11 cywilnoprawnych na kwotę 84,1 tys. zł.

⁹⁵ Z tego 124 zaległości z tytułu podatków i opłat na kwotę 204,0 tys. zł i 11 cywilnoprawnych na kwotę 86,4 tys. zł.

⁹⁶ Z tego 122 zaległości z tytułu podatków i opłat na kwotę 127,1 tys. zł i 11 cywilnoprawnych na kwotę 88,6 tys. zł.

⁹⁷ Z tego 97 zaległości z tytułu podatków i opłat na kwotę 433,2 tys. zł i 11 cywilnoprawnych na kwotę 92,7 tys. zł.

⁹⁸ Po trzy z każdego roku objętego kontrolą największych kwotowo przypadków przedawnień zaległości podatkowych.

W latach 2019 – 2022 wszystkie należności cywilnoprawne zostały zabezpieczone. Większość zaległości cywilnoprawnych zostało przedawnionych w latach wcześniejszych. Trudno na dzień dzisiejszy ustalić przyczynę przedawnienia, ponieważ pracownicy którzy podejmowali działania windykacyjne już nie pracują (są to zaległości kilkunastoletnie). Obsługą prawną ww. spraw zajmowały się kancelarie prawne, które już nie obsługują gminy. W związku z powyższym trudno ustalić w którym momencie zaległości nie zostały zabezpieczone.

(akta kontroli str. 300-301)

Stwierdzone nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Piętnaście upomnień na kwotę 36 637,50 zł⁹⁹, zostało wystawionych nieterminowo, tj. w okresie od czterech do 202 dni po terminie określonym w Procedurach nr 405 i 822, z tego:

- trzy upomnienia¹⁰⁰ na kwotę 1 246,50 zł¹⁰¹ z opóźnieniem od 18 do 202 dni po dniu określonym w § 5 pkt 7 Procedury nr 405,
- osiem upomnień¹⁰² na kwotę 31 695 zł¹⁰³ z opóźnieniem od 21 do 143 dni po dniu określonym w § 5 pkt 10 Procedury nr 405,
- cztery upomnienia¹⁰⁴ na kwotę 3 696 zł¹⁰⁵ wystawiono od czterech do 67 dni po dniu określonym w II pkt 1 Procedury nr 822.

(akta kontroli str. 582-612, 621-624, 627-782)

Stosownie do § 5 pkt 7 i 10 Procedury nr 405 w przypadku braku wpłaty należności w terminie określonym w decyzji, postanowieniu lub terminie wnioskującym z przepisów prawa po upływie 14 dni od terminu płatności wierzyciel sporządza upomnienie. W przypadku podjęcia działań informacyjnych wierzyciel może przesłać upomnienie nie wcześniej niż po upływie siedmiu dni i nie później niż po 21 dniach. Zgodnie z rozdziałem II pkt 1 Procedury 822 upomnienie należy sporządzić w terminie 30 dni od daty upływu terminu płatności.

(akta kontroli str. 582-612)

⁹⁹ Kwoty należności głównej i odsetek wskazane w upomnieniu.

¹⁰⁰ Numer kartoteki podatnika S200543 EB - zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi: upomnienia nr: S.000124.2019.TSU z 27 marca 2019 r. za okres 01/2019-02/2019 w kwocie odpowiednio: 110,10 zł, 110,10 zł (12 dni po terminie), S.000503.2019.TSU 3 grudnia 2019 r. za okres 03/2019 – 10/2019 w kwocie odpowiednio: 110,10 zł, 110,10 zł, 110,10 zł, 110,10 zł, 110,10 zł, 174 zł, 174 zł, 174 zł (odpowiednio: 202, 202, 171, 141, 110, 79, 49, 18 dni po terminie), S.000563.2020.TSU 2 czerwca 2020 r. za 12/2019 w kwocie 174 zł (138 dni po terminie).

¹⁰¹ Kwoty należności głównej i odsetek wskazane w upomnieniu.

¹⁰² Numer kartoteki podatnika: S002669 C-P - zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi: upomnienie nr S.000114.2020.EW z 12 grudnia 2020 r. za okres 08/2019-12/2019 w kwocie odpowiednio: 1 825 zł, 1 812 zł, 1 800 zł, 1 789 zł, 1 777 zł (odpowiednio: 143, 113, 82, 52, 21 dni po terminie); N-3779 -zaległość z tytułu podatku od nieruchomości osoby fizycznej: upomnienie nr N000186.2020.EW z 25 maja 2020 r. za okres 01/2020 w wysokości 7 276 zł (48 dni po terminie) i upomnienie nr N000187.2020.EW z 25 maja 2020 r. za okres 01/2020 w wysokości 7 276 zł (przekroczenie o 48 dni po terminie); N-1022 --zaległość z tytułu podatku od nieruchomości osoby fizycznej: upomnienie nr N000023.2020.EW z 5 maja 2020 r. za okres 01/2020 w wysokości 1 739 zł (28 dni po terminie) i upomnienie nr N000025.2020.EW z 5 maja 2020 r. za okres 01/2020 w wysokości 1 739 zł (28 dni po terminie); N-1160 - zaległość z tytułu podatku od nieruchomości osoby fizycznej: upomnienie nr N000079.2020.EW z 5 maja 2020 r. za okres 01/2020 w wysokości 1 283,50 zł (28 dni po terminie) i upomnienie nr N000080.2020.EW z 5 maja 2020 r. za okres 01/2020 w wysokości 1 283,50 zł (28 dni po terminie); N-6684 - zaległość z tytułu podatku od nieruchomości osoby fizycznej: upomnienie nr: N000022.2020.EW z 5 maja 2020 r. za okres 01/2020 w wysokości 2 095 zł (28 dni po terminie).

¹⁰³ Kwoty należności głównej i odsetek wskazane w upomnieniu.

¹⁰⁴ Zaległości z tytułu podatku od nieruchomości osoby prawnej, numer kartoteki podatnika J-363 R -upomnienie nr: J-41.2021.EW z 10 maja 2021 r. za okres 01/2021-03/2021 w kwocie odpowiednio: 481 zł, 471 zł, 471 zł (odpowiednio: 67, 53 i 125 dni po terminie) i upomnienie nr J.50.2021.EW z 21 czerwca 2021 r. za okres 05/2021 w wysokości 471 zł (cztery dni po terminie); J-390 B. upomnienie nr N.54.2022.EW z 27 września 2022 r. za okres 08/2022 w wysokości 693 zł (11 dni po terminie) i kartoteka nr N005763 upomnienie nr N.001142.2022 z 16 listopada 2022 r. za okres 11/2022 w wysokości 1 109 zł (pięć dni po terminie).

¹⁰⁵ Kwoty należności głównej i odsetek wskazane w upomnieniu.

Burmistrz wyjaśnił: (...) *upomnienia wysyłano nieterminowo, z uwagi na nałożenie się terminów płatności podatków i obciążenie nakładem pracy oraz braki w zatrudnieniu. Działania w obszarze wystawiania upomnień monitorowane są po terminie płatności każdej raty podatku a podejmowane próby dobrowolnej zapłaty podatku są znikome. Działania te, choć zasadniczo rzetelnie wykonywane, w znikomym stopniu zakończyły się wyegzekwowaniem zobowiązań.*

(akta kontroli str.537-538, 543)

2. Dziewięć (ze 136)¹⁰⁶ TW na kwotę 28 510¹⁰⁷ zł zostało wystawionych z przekroczeniem terminów określonych w Procedurach nr 405¹⁰⁸ i nr 822¹⁰⁹ wynoszącym odpowiednio od trzech do 186 dni tj. po:

- 186 dniach TW nr S000445.2020.EW z 21 października 2020 r. na kwotę 9 487,10 zł,
- czterech dniach TW nr R.000013.2021 z 5 lutego 2021 r. na kwotę 1 414,70 zł,
- trzech dniach TW nr R.000028.2021 z 18 lutego 2021 r. na kwotę 1 493,40 zł,
- czterech dniach TW nr R.000034.2021 z 9 lutego 2021 r. kwotę 1 364 zł,
- czterech dniach TW nr N. 14.2021.EW z 11 lutego 2021 r. kwotę 7 299,60 zł,
- trzech dniach TW nr N.45.2021.EW z 15 lutego 2021 r. na kwotę 5 506,70 zł,
- siedmiu dniach TW nr N.46.2021.EW z 15 lutego 2021 r. kwotę 5 506,70 zł,
- ośmiu dniach TW nr N.64.2021.EW z 16 lutego 2021 r. na kwotę 5 507,90 zł,
- czterech dniach TW nr N.17.2021.EW z 11 lutego 2021 r. na kwotę 417 zł.

(akta kontroli str. 621-622, 625-782)

Burmistrz wyjaśnił: *Monitorowanie zaległości w opłatach rat podatków jest prowadzone w sposób ciągły, na bieżąco wystawiano tytuły wykonawcze. (...)Stwierdzono dziewięć opóźnień, powyżej 60 dni. Taki stan rzeczy wynika z dużego obciążenia pracą, wykonywania innych obowiązków w tym samym czasie jak i z zbyt małego składu osobowego. Dodatkową przyczyną nieterminowego wystawiania tytułów wykonawczych były problemy z doręczaniem przesyłek pocztowych oraz z uzyskaniem potwierdzenia odbioru upomnienia w okresie pandemii Covid-19. Prowadzenie egzekucji odbywało się z zachowaniem zasad stosowania środków egzekucyjnych przewidzianych w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, prowadzących bezpośrednio do wyegzekwowania należności i najmniej uciążliwych dla zobowiązanych.*

(akta kontroli str. 539-540, 543, 551)

3. Księgi rachunkowe Urzędu nie były prowadzone rzetelnie i bieżąco. W ewidencji księgowej Urzędu nie spisano we właściwych okresach sprawozdawczych przedawnionych i nieściągalnych należności cywilnoprawnych i podatkowych w wysokości: 240 560,47 zł, 202 862,24 zł, 208 353,52 zł i 26 773,73 zł (odpowiednio według stanu na 31 grudnia roku 2019, 2020 2021 i 2022 r.), z tego z tytułu:

a) pięciu z nw. zaległości cywilnoprawnych, które uległy przedawnieniu w latach 2016-2021 i zostały odpisane z ksiąg rachunkowych dopiero 1 kwietnia 2022 r. (z tytułu dzierżawy gruntu) i 8 maja 2023 r. (z tytułu użytkowania wieczystego), odpowiednio kartoteka podatnika nr:

- U002279, zaległość z tytułu dzierżawy za 2012 r. która przedawniła się 1 stycznia 2016 r.¹¹⁰, odpisu dokonano 1 kwietnia 2022 r.,

¹⁰⁶ Tj. 5,8% zbadanych TW.

¹⁰⁷ Kwoty należności głównej i odsetek wskazane w tytule wykonawczym.

¹⁰⁸ W ciągu 60 dni od daty doręczenia upomnienia.

¹⁰⁹ W ciągu 60 dni po upływie terminu płatności wynikającego z upomnienia.

¹¹⁰ Kwoty przedawnione na koniec 2019 r. 2020 r. i 2021 r. wynosiły odpowiednio: 304,56 zł, 315,70 zł, 326,51 zł.

- U000700, zaległości z tytułu dzierżawy za lata 2012 – 2014, które przedawniły się odpowiednio: 1 stycznia 2016 r., 2017 r. i 2018 r.¹¹¹, odpisu dokonano 1 kwietnia 2022 r.,
- U000589, zaległości z tytułu dzierżawy za lata 2012 – 2014, które przedawniły się odpowiednio 1 stycznia 2016 r., 2017 r. i 2018 r.¹¹², odpisu dokonano 1 kwietnia 2022 r.,
- W002759, zaległości z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste za lata 2008-2012, które przedawniły się 31 grudnia 2020 r.¹¹³ odpisu dokonano 8 maja 2023 r.;
- W00912, zaległości z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste za lata 2012-2018, które przedawniły się odpowiednio 1 stycznia 2019 r., 2020 r., 2021 r. i 2022 r.¹¹⁴ odpisu dokonano 8 maja 2023 r.

Łącznie w księgach rachunkowych i sprawozdaniach Rb-27S ujęto następujące kwoty przedawnionych (i nieściągalnych) zaległości cywilnoprawnych na dzień 31 grudnia: 2019 r. - 1 549,95 zł, 2020 r. - 1 613,50 zł, 2021 r. - 26 207,02 zł, 2022 r. - 26 773,73 zł.
(akta kontroli str. 788-844, 1052-1131)

b) 12 zaległości z tytułu podatku od nieruchomości, które uległy przedawnieniu w latach 2007-2020 i nie zostały odpisane z ksiąg rachunkowych w terminach ich przedawnienia, odpowiednio kartoteka podatnika nr:

- J-000316 – zaległość przedawniła się 14 września 2018 r., odpisu kwoty przedawnionej dokonano 31 sierpnia 2022 r.¹¹⁵,
- J-000305, zaległości przedawniła się 1 stycznia 2017 r., odpisu dokonano 31 sierpnia 2022 r.¹¹⁶,
- N-005228 zaległości przedawniła się 6 września 2017 r., odpisu dokonano 31 sierpnia 2022 r.¹¹⁷,
- R-180078, zaległości (za lata 2013-2015) przedawniły się odpowiednio 1 stycznia 2019 r., 2020 r., 2021 r., odpisu dokonano 18 czerwca 2021 r.¹¹⁸,
- N-0005675, zaległości (za lata 2013-2015) przedawniły się odpowiednio 1 stycznia 2018, 2019, 2020 i 2021 r., odpisu przedawnionego zobowiązania dokonano 21 czerwca 2021 r.¹¹⁹,
- N-000356, zaległości (za lata 2001, 2003-2014) przedawniły się odpowiednio 1 stycznia 2007 r. oraz od 2009 r. do 2020 r., odpisu przedawnionego zobowiązania dokonano 21 czerwca 2021 r.¹²⁰,
- N-003177, zaległości (za lata 2003-2006) przedawniły się odpowiednio 1 stycznia 2009 r., 2010 r., 2011 r., 2012 r., odpisu dokonano 31 maja 2020 r.¹²¹,
- N-002460, zaległości (za lata 2003-2007) przedawniły się odpowiednio: 1 stycznia roku od 2009 r. do 2013 r., odpisu dokonano 31 maja 2020 r.¹²²,

¹¹¹ Kwoty przedawnione na koniec 2019 r. 2020 r. i 2021 r. wynosiły odpowiednio: 266,13 zł, 276,79 zł i 287,16 zł.

¹¹² Kwoty przedawnione na koniec 2019 r. 2020 r. i 2021 r. wynosiły odpowiednio: 190,45 zł, 197,87 zł i 181 zł.

¹¹³ Kwoty przedawnione na koniec 2021 r. i 2022 r. wynosiły odpowiednio: 24 555,85 zł i 25 855,74 zł.

¹¹⁴ Kwoty przedawnione na koniec 2019 r., 2020 r., 2021 r. i 2022 r. wynosiły odpowiednio: 788,81 zł, 823,14 zł, 856,50 zł, 917,99 zł.

¹¹⁵ Kwota przedawnionej należności ujęta w księgach rachunkowych wyniosła na dzień 31 grudnia: 2019 r.– 138 089 zł, 2020 r.– 146 131 zł, 2021 r.– 154 155 zł.

¹¹⁶ Kwota przedawnionej należności ujęta w księgach rachunkowych wyniosła na dzień 31 grudnia 2019 r. - 21 584,50 zł, 2020 r. - 22 535,50 zł, 2021 r. - 23 481,50 zł.

¹¹⁷ Kwota przedawnionej należności ujęta w księgach rachunkowych wyniosła na dzień 31 grudnia 2019 r. - 4 008 zł, 2020 r. - 4 258 zł 2021 r. - 4 510 zł.

¹¹⁸ Kwota przedawnionej należności ujęta w księgach rachunkowych wyniosła na dzień 31 grudnia 2019 r. - 6 956 zł, 2020 r. - 7 351 zł.

¹¹⁹ Kwota przedawniona ujęta w księgach rachunkowych wyniosła na dzień 31 grudnia 2019 r. - 4 706 zł, 2020 r. - 4 960 zł.

¹²⁰ Kwota przedawniona ujęta w księgach rachunkowych wyniosła na dzień 31 grudnia 2019 r. - 15 463,24 zł, 2020 r. - 16 013,24 zł.

¹²¹ Kwota przedawniona ujęta w księgach rachunkowych wyniosła na dzień 31 grudnia 2019 r. 3 060,80 zł.

¹²² Kwota przedawniona ujęta w księgach rachunkowych wyniosła na dzień 31 grudnia 2019 r. 33 933,90 zł.

- N-004496, zaległości (za lata 2010-2011) przedawniły się odpowiednio: 1 stycznia 2016 r., 2017 r. i 2018 r. odpisu dokonano 31 maja 2020 r.¹²³,
- N-005228, zaległości (za lata 2011-2013) przedawniły się 6 września 2017 r., odpisu dokonano 31 maja 2019 r.¹²⁴,
- N-000981, zaległości (za lata 2005-2011) przedawniły się 1 sierpnia 2011 r. odpisu dokonano 31 maja 2019 r.¹²⁵,
- N-005402, zaległości (za lata 2011-2013) przedawniły się odpowiednio 1 stycznia 2017 r., 2018 r. i 2019 r., odpisu 4 października 2019 r.¹²⁶ r.

Łącznie w księgach rachunkowych i sprawozdaniach Rb-27S ujęto następujące kwoty przedawnionych (i nieściągalnych) zaległości podatkowych na dzień 31 grudnia: 2019 r. - 239 010,52 zł, 2020 r. - 201 248,74 zł, 2021 r. – 182 146,50 zł.

Ponadto w badanej próbie stwierdzono rozbieżności pomiędzy kwotą odsetek naliczoną w systemie księgowym a faktyczną kwotą należnych odsetek od zaległości przedawnionych, naliczonych (i odpisanych) w prowadzonych w komórce ds. windykacji indywidualnych aktach podatników. Kwoty odsetek naliczone w ewidencji księgowej były wyższe od faktycznie należnych. Różnica pomiędzy kwotą faktycznie należnych odsetek a kwotą wyliczoną w ewidencji księgowej wynosiła odpowiednio w: 2019 r. – 36 750 zł, 2020 r. – 26 007 zł, 2021 r. – 13 988 zł¹²⁷.

(akta kontroli str. 845-1051A)

Niespisanie powyższych należności za 2019 r. 2020 r. 2021 r. i 2022 r. było niezgodne z art. 4 ust. 2, art. 20 ust. 1 i 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹²⁸ i skutkowało zawyżeniem o te kwoty należności (w tym zaległości netto) wykazanych w sprawozdaniach rocznych Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jst za lata 2019-2022 o kwotę odpowiednio za rok: 2019 r. o 240 810,47 zł, 2020 r. o 203 114,24 zł, 2021 r. o 208 353,52 zł i 2022 r. o 27 577,38 zł.¹²⁹

Zgodnie z art. 20 ust. 1 uor do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. W myśl art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco. Księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty. W myśl art. 4 ust. 2 ustawy o rachunkowości zdarzenia, w tym operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

Burmistrz wyjaśnił: (...) zaległości cywilnoprawne z tytułu dzierżawy gruntu, (...) zostały odpisane z ksiąg rachunkowych dopiero 1 kwietnia 2022 r. ponieważ wcześniej radca prawny stał na stanowisku, że zaległości przedawnione można jeszcze dochodzić przez dobrowolną spłatę. Dopiero w 2022 roku inny radca prawny udzielił informacji, że należy odpisywać zaległości przedawnione. Pracownik do spraw windykacji wysłał do dłużnika dwa wezwania w roku, zgodnie z procedurą (...) nr 546/2016 z dnia 27.06.2016 r. w sprawie prowadzenia procedur windykacji należności cywilnoprawnych (...), jeżeli w ciągu miesiąca nie wpłynie zaległość sprawę przekazuje do kancelarii prawnej obsługującej gminę w celu skierowania do postępowania sądowego. Zaległość podatnika o indeksie W002759 nie została

¹²³ Kwota przedawniona ujęta w księgach rachunkowych wyniosła na dzień 31 grudnia 2019 r. 11 209,08 zł.

¹²⁴ Kwota przedawniona ujęta w księgach rachunkowych na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosła 14 616,29 zł.

¹²⁵ Kwota przedawniona ujęta w księgach rachunkowych na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosła 3 246,90 zł.

¹²⁶ Kwota przedawniona ujęta w księgach rachunkowych na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosła 2 327 zł.

¹²⁷ W ewidencji księgowej ujęto odsetki w wysokości odpowiednio: 87 641 zł, 70 739 zł, 66 579 zł, a winno być 44 515 zł, 44 732 zł, 52 591 zł.

¹²⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm., dalej: uor.

¹²⁹ Tj. odpowiednio: 1%, 1,4%, 1,3% i 0,8% stanu należności pozostałych do zapłaty wykazanych w sprawozdaniach RB-27S za lata 2019-2022.

odpisana z tytułu przedawnienia, ponieważ po informacji uzyskanej od radcy prawnego, obsługującego gminę, ustaliliśmy, że nadal będziemy próbować dochodzić spłaty zaległości przez podatnika dobrowolnie, po czym zostało wystosowane wezwanie do dobrowolnej zapłaty zadłużenia w roku 2022. Opłata nie została dokonana. Zadłużenie zostało odpisane w dniu 08.05.2023 r. Zaległość podatnika o indeksie W000912 nie została odpisana z tytułu przedawnienia. W 2015 r. zostało wystosowane pismo do Wydziału Nieruchomości i Ochrony Środowiska w celu wskazania spadkobiercy, który nabył spadek. W roku 2017 spadkobiercy sprzedali nieruchomość trzeciemu nabywcy a notariusz nie dopełnił obowiązku podczas sporządzania aktu notarialnego, nie zażądał przedstawienia zaświadczenia o nie zaleganiu w podatkach od spadkobierców. W 2022 r. podjęliśmy próbę polubownego odzyskania zaległości od jednego ze spadkobierców, w rozmowie z Panią EK ustaliliśmy, że nie są jej znane zaległości nie będzie tego płaciła. Zadłużenie zostało odpisane w dniu 08.05.2023 r.

Zaległości należności publicznoprawnych, które uległy przedawnieniu nie były odpisywane z ksiąg rachunkowych w terminach ich przedawnienia z uwagi na brak możliwości technicznych w programie informatycznym „SIGiD” obsługującym zobowiązania i należności w JST. Program ten nie posiada tzw. checkboxa do ewentualnego zablokowania i oznaczenia naliczania odsetek w chwili ich przedawnienia. Pracownicy windykacji analizujący i odpisujący przedawnione zaległości podatkowe, wnikliwie badali zobowiązania podatkowe – poprzez zebranie z Urzędów Skarbowych materiału dowodowego w prowadzonych postępowaniach egzekucyjnych, analizowanie przebiegu egzekucji, badanie przerwania biegu terminu przedawnienia, postanowienia oraz obwieszczenia o licytacji na podstawie których ręcznie naliczono odsetki do dnia terminu przedawnienia.

Różnice wynikające pomiędzy kwotą odsetek naliczoną w systemie księgowym, przedawnionych zaległości podatkowych, a kwotą wyliczonych przez pracownika ds. windykacji odsetek wynikają z błędu w programie informatycznym SIGiD. Po przedawnieniu należności nie pomniejsza on kwoty bazowej zaległości. Wystąpiliśmy do administratora programu SIGiD o dokonanie zmiany w zakresie usunięcia tego błędu. W sprawozdaniu Rb-27S za lata 2019-2022 w wykazanych przedawnionych należnościach ujęto kwoty wynikające z ewidencji księgowej zgodnie z wydrukami sporządzonymi na dzień 31 grudnia każdego roku. Sprawozdania Rb-27S za lata 2019-2022 nie były korygowane o przedawnione zaległości po dokonaniu odpisu. Zgodnie z rozdziałem 11 § 22 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w sprawozdaniu rocznym Rb-27S, jednostki samorządu terytorialnego przekazują korekty sprawozdań do właściwej regionalnej izby obrachunkowej w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku budżetowym. W związku z powyższym możemy skorygować tylko 2022 r.

(akta kontroli str. 514-517, 521-522, 783-786)

4. W sprawozdaniu Rb-27S za 2020 r. w klasyfikacji dział 756, rozdział 75616, §0320 za 2020 r. nie ujęto kwoty umorzonego¹³⁰ podatku rolnego w wysokości 127 zł, co stanowiło naruszenie § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.¹³¹ Urząd złożył korektę sprawozdania Rb-27S za 2020 r. 30 maja 2023 r.

(akta kontroli str. 552-554, 557-561, 1083-1099)

Skarbnik Gminy wyjaśniła: W sprawozdaniu Rb-27s za rok 2020 pomyłkowo nie wykazano kwoty 127,00 zł, co skutkowało nie ujęciem jej również w sprawozdaniu

¹³⁰ Decyzjami nr WF.3121.262.2020.KM2 z 5 sierpnia 2020 r. i WF.3121.238.2020.KM2 z 20 lipca 2020 r.

¹³¹ Dz. U. z 2022 r., poz. 144 ze zm.

Rb-PDP. Kwota ta dotyczyła tylko podatku rolnego a decyzja była wydana na łączne zobowiązanie pieniężne. W związku z tym, że w przypadku decyzji w sprawie łącznego zobowiązania pieniężnego do sprawozdania Rb-27s należy rozdzielić kwotę umorzenia na poszczególne podatki, to podatek rolny został pominięty.

(akta kontroli str. 556)

5. W badanym okresie Urząd nie naliczał i nie pobierał dodatkowej opłaty od wezwań do zapłaty kierowanych do dłużników zaległości cywilnoprawnych z tytułu umów dzierżawy, co było niezgodne z treścią zawartych umów. Łączna kwota nienaliczonych i niepobranych ww. opłat wyniosła 4.060,70 zł¹³², w tym: 1.372,80 zł w 2019 r. (74 wezwania), 824,50 zł w 2020 r. (31 wezwań), 1.112,80 zł w 2021 r. (110 wezwań) i 750,60 zł w 2022 r. (98 wezwań).

(akta kontroli str. 273-274, 279)

Burmistrz wyjaśnił, że umowy dzierżaw sporządza i wprowadza do systemu informatycznego dzierżawowy pracownik Wydziału Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska. Pracownik ds. windykacji Wydziału Finansowego robi wydruk zaległości, w którym oznaczona jest należność główna oraz odsetki. W umowach dzierżaw terenów przeznaczonych na cele handlowe i usługowe są zapisy dotyczące dodatkowych opłat które nie są widoczne w systemie informatycznym zarówno w ewidencji dzierżaw jak i w księgowości analitycznej. W związku z powyższym pracownik Wydziału Finansowego dotychczas nie naliczał tych opłat. Zwróciliśmy się z pytaniem do ZSI SYGID Sp. z o.o. Poznań czy istnieje możliwość rozbudowy programu „Ewidencja dzierżaw” o dodatkową opcję w postaci pola „dodatkowa opłata za wezwanie”. Modyfikacja systemu naliczania opłat zostanie uruchomiona w możliwie krótkim terminie.

(akta kontroli str. 275-276, 278)

6. Do 14 (z 40 objętych badaniem) dłużników zaległości cywilnoprawnych¹³³ nie wysłano wezwań do zapłaty, mimo, że od powstania zaległości upłynęło od trzech do 36 miesięcy, a do 18 dłużników zaległości cywilnoprawnych¹³⁴ wysłano wezwania do zapłaty po upływie trzech miesięcy od powstania zaległości, co było niezgodne z §5 ust. 3 zarządzenia nr 546/2016 Burmistrza Gryfic z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie wprowadzenia procedur windykacji należności cywilnoprawnych przypadających Gminie Gryfice, zgodnie z którym nie później niż 90 dni po upływie terminu płatności, pracownik Wydziału Finansowego kieruje do dłużnika wezwanie do zapłaty.

(akta kontroli str. 273-274, 297)

Burmistrz wyjaśnił, że z każdym z 14 dłużników zaległości cywilnoprawnych był stały kontakt telefoniczny jak i bezpośredni. Zaległości powstałe w roku 2019 głównie były spowodowane trudną sytuacją materialną naszych podatników, w tym okresie wybuchła pandemia COVID-19 co także przyczyniło się do braku płynności finansowej. Jesteśmy otwarci na pomoc naszym podatnikom i z każdym próbujemy dojść do porozumienia. Każdy z dłużników uregulował zaległości wraz z należnymi odsetkami w związku z tym Gmina odzyskała należności. W przypadku 18 dłużników

¹³² Kwota dotyczy wszystkich umów dzierżawy.

¹³³ Umowy: U002491 – zaległość za 2020 r., U002856 – zaległość za 2020 r., U000273 – zaległość za 2020 r., U002628 – zaległość za 2022 r., U000270 – zaległość za 2021 r., W002117 – zaległość za 2019 r., W003280 i W003281 – zaległość za 2019 r., W000820 i W003281 – zaległość za 2021 r., W001985 – zaległość za 2019 r., W004255P – zaległość za 2019 r., W002157 – zaległość za 2019 r., W004415 – zaległość za 2020 r., W004357P – zaległość za 2021 r., W003125 – zaległość za 2019 r.

¹³⁴ Umowy: U000024 – zaległość za 2020 r., U000139 i U000140 – zaległość za 2019 r., U002654 – zaległość za 2020 r., U001692 – zaległość za 2021 r., U002180 – zaległość za 2022 r., U002345 – zaległość za 2021 r., U002879 – zaległość za 2021 r., U002620 i U002710 – zaległość za 2022 r., U000248 – zaległość za 2022 r., U000142 – zaległość za 2022 r., U002189 – zaległość za 2022 r., U000112 – zaległość za 2022 r., U002812 – zaległość za 2022 r., U002847 – zaległość za 2021 r., W004391P – zaległość za 2020 r., W003808 – zaległość za 2021 r., W004265P – zaległość za 2019 r. i W003398P – zaległość za 2020 r.

do których wysłano wezwania z opóźnieniem Burmistrz wyjaśnił m.in., że zaległości dotyczyły niskich rat miesięcznych, w związku z czym zostały wysłane w późniejszym terminie z uwagi na koszty ich obsługi. Dłużnicy byli powiadamiani telefonicznie lub bezpośrednio o zaległości i odsetkach. Większość zaległości została wyegzekwowana. W przypadku dalszego braku wpłaty zostały wysłane wezwania pisemne. Po czym zaległości zostały spłacone wraz z odsetkami.

(akta kontroli str. 290, 292-294)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą Urząd w większości przypadków w sposób prawidłowy podejmował działania windykacyjne wobec podmiotów posiadających zadłużenie z tytułu należności o charakterze publicznoprawnym. Monitorował wpływy tych należności, a wystawione upomnienia i tytuły wykonawcze spełniały wymagania określone przepisami. Nie przestrzegano natomiast w pełni wewnętrznych procedur dotyczących windykacji należności z tytułu podatków i opłat w zakresie terminowości wystawiania upomnień i tytułów wykonawczych. Stwierdzone w tym obszarze nieprawidłowości dotyczyły ponadto m.in. nieodpisywania na bieżąco w księgach rachunkowych przedawnionych należności. Tym samym kwoty należności wykazane w sprawozdaniu Rb-27S były zgodne z ewidencją księgową, ale niezgodne ze stanem rzeczywistym. Urząd nie prowadził w sposób udokumentowany działań informacyjnych przed podjęciem działań windykacyjnych wobec podmiotów zalegających z terminowym wnoszeniem należności cywilnoprawnych, nie miało to jednak istotnego wpływu na skuteczność egzekwowania zaległości z tego tytułu. Urząd nie naliczał i nie pobierał dodatkowej opłaty od wezwań do zapłaty kierowanych do dłużników z tytułu umów dzierżaw, czym uszczuplił dochody o kwotę 4,1 tys. zł oraz wbrew obowiązującej procedurze wewnętrznej nie wysyłał w ogóle lub wysyłał z opóźnieniem wezwania do zapłaty należności cywilnoprawnych. Spośród 40 badanych zaległości cywilnoprawnych do 32 (80%) nie wysłano lub wysłano po upływie trzech miesięcy wezwania do zapłaty.

OBSZAR Opis stanu faktycznego

3. Udzielanie ulg w spłacie zobowiązań z tytułu dochodów własnych.

3.1. W latach 2019-2022 złożono ogółem 23 wnioski¹³⁵ o udzielenie 25¹³⁶ ulg podatkowych na łączną kwotę 174,8 tys. zł (z tego: pięć wniosków na kwotę 49,7 tys. zł w 2019 r., 12 na kwotę 94,1 tys. zł w 2020 r., dwa na kwotę 9,4 tys. zł w 2021 r. i cztery wnioski na kwotę 21,5 tys. zł w 2022 r.). Po przeprowadzeniu postępowania wydano łącznie 23 decyzje¹³⁷ (w zakresie całości lub części wnioskowanej kwoty) na kwotę 171,5 tys. zł (z tego: w 2019 r. pięć decyzji na kwotę 51,2 tys. zł, w 2020 r.

¹³⁵ Z tego 12 dotyczyło umorzenia zaległości podatkowych na łączną kwotę 80,2 tys. zł (trzy w 2019 r. na kwotę 20,3 tys. zł, w 2020 r. osiem na kwotę 57,9 tys. zł, w 2022 r. jeden wniosek na kwotę 2 tys. zł.), trzy odroczenia terminu płatności podatku na kwotę 16,7 tys. zł (po jednym w roku 2020, 2021, 2022, wnioskowane kwoty ulgi odpowiednio: 7,6 tys. zł, 8,2 tys. zł, 0,9 tys. zł), 10 odroczenia lub rozłożenia na raty zapłaty zaległości podatkowej wraz z odsetkami z zwłokę w kwocie 78 tys. zł (trzy w 2019 r. na kwotę 29,4 tys. zł, w 2020 r. trzy na kwotę 28,7 tys. zł, w 2021 r. jeden na kwotę 1,2 tys. zł, w 2022 r. trzy na kwotę 18,6 tys. zł.).

¹³⁶ Dwa złożone wnioski dotyczyły odpowiednio: 1) rozłożenia na raty zaległość podatkową w podatku od środków transportu w kwocie 19,7 tys. za lata 2007-2016 oraz umorzenia odsetki za zwłokę z tytułu tej zaległości (wniosek z 2019 r.), 2) odroczenia zapłatę zaległości podatkowej w kwocie 901 zł w podatku rolnym oraz odroczenia terminu płatności należności podatkowej w podatku rolnym (II rata 2022 r.) w kwocie 899 zł (wniosek złożony w 2022 r.).

¹³⁷ Decyzją nr WF.3121.1.2022.Asz z 26 kwietnia 2022 r. odroczone podatnikowi: termin płatności zaległości podatkowej w podatku rolnym w kwocie 901 zł oraz termin płatności należności w tym podatku w wysokości 899 zł. Decyzją nr 3124.1.2019.AS z 25 lipca 2019 r. rozłożono podatnikowi na raty zaległość podatkową w podatku od środków transportu w kwocie 19 700,70 za lata 2007-2016 oraz umorzono odsetki za zwłokę od zaległości w tym podatku za lata 2007-2016 w łącznej kwocie 15 282 zł.

12 decyzji na kwotę 90,2 tys. zł, w 2021 r. dwie decyzje na kwotę 9,5 tys. zł, i w 2022 r. cztery decyzje na kwotę 20,6 tys. zł)¹³⁸.

(akta kontroli str. 305-310)

3.2. W latach 2019-2022 w dwóch podatników złożyło odwołania (w 2019 r.) od decyzji Burmistrza Gryfic do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Szczecinie¹³⁹. Odwołania zostały złożone przez osoby fizyczne, którym odmówiono umorzenia zaległości w podatku rolnym w kwocie odpowiednio: 8,6 tys. zł¹⁴⁰ i 6,7 tys. zł¹⁴¹ (razem 15,3 tys. zł). SKO utrzymało w mocy decyzje organu pierwszej instancji¹⁴².

(akta kontroli str. 311-312)

3.3. Analiza dokumentacji 23 postępowań o udzielenie ulg podatkowych, zakończonych wydaniem decyzji przyznających ulgę¹⁴³, przeprowadzonych w latach 2019-2022, wykazała, że przeprowadzono je zgodnie z przepisami Ordynacji podatkowej. Stwierdzono m.in., że:

- w każdym przypadku zachowano zasadę pisemności postępowania,
- podejmowano działania w celu dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz załatwienia sprawy w postępowaniu podatkowym,
- w dwóch przypadkach, w których wydano decyzję niezgodną z wnioskiem strony¹⁴⁴, umożliwiono podatnikom wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów,
- ośmiu przypadkach¹⁴⁵ wzywano wnioskodawców o uzupełnienie w terminie siedmiu dni braków we wniosku, pozostałe wnioski zawierały wszystkie wymagane elementy,
- wszystkie decyzje wydawano w terminie miesięcznym, określonym w art. 139 §1 Ordynacji podatkowej,
- postępowania były prawidłowo dokumentowane, a zgromadzony materiał dowodowy potwierdzał wskazane we wniosku o ulgę przesłanki istnienia ważnego interesu podatnika/interesu publicznego,
- decyzje spełniały wymogi określone w art. 210¹⁴⁶ Ordynacji podatkowej, przy czym w jednej niewłaściwie wskazano wnioskodawcę, co opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 1.

(akta kontroli str. 313-353)

W Urzędzie dokonano odpisów umorzonych zaległości podatkowych po uprawomocnieniu się ww. decyzji. W przypadku decyzji przyznających ulgi (inne niż umorzenie zaległości podatkowych), podatnicy, którym takie ulgi przyznano wywiązywali się z postanowień decyzji o ich przyznaniu (dokonywali zapłaty

¹³⁸ Z tego: 12 decyzji umarzających zaległości podatkowe wraz z odsetkami na kwotę 75,1 tys. zł (w 2019 r. trzy decyzje na kwotę 20,3 tys. zł, w 2020 r. osiem decyzji na kwotę 53,8 tys. zł, w 2022 r. jedna decyzja na kwotę 0,9 tys. zł.), trzy odraczające termin płatności należności podatkowej w wysokości 16,8 tys. zł (po jednej decyzji w roku 2020, 2021, 2022, na kwotę odpowiednio: 7,6 tys. zł, 8,2 tys. zł, 0,9 tys. zł.), 10 decyzji o odroczeniu lub rozłożeniu na raty zapłaty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę i opłatą prolongacyjną w kwocie 79,6 tys. zł (trzy decyzje w 2019 r. na kwotę 30,9 tys. zł, trzy na kwotę 28,7 tys. zł w 2020 r., jedna na kwotę 1,2 tys. zł w 2021 r. i trzy na kwotę 18,7 tys. zł w 2022 r.).

¹³⁹ Dalej: SKO.

¹⁴⁰ Decyzja nr WF.3121.2.2019 z 20 maja 2019 r.

¹⁴¹ Decyzja nr WF.3121.3.2019 z 21 maja 2019 r.

¹⁴² Odpowiednio: decyzja nr SKO/404/2690/2019 z 30 sierpnia 2019 r. (od decyzji WF.3121.2.2019) i decyzja nr SKO/404/2691/2019 z 30 sierpnia 2019 r. (od decyzji WF.3121.3.2019).

¹⁴³ Wszystkie postępowania podatkowe przeprowadzone w badanych latach, zakończone przyznaniem ulg podatkowych.

¹⁴⁴ Decyzje nr WF.3121.525.2022.Edz i WF.3120.2.2020.Asz.

¹⁴⁵ Dotyczy decyzji nr: WF.3121.4.2021.Asz, WF.3121.3.2020.Asz, WF.3121.1.2022.Asz, WF.3121.2.2022.Asz, WF.3121.3.2022.Asz, WF.3120.2.2020.Asz, WF.3120.10.2020.Asz, WF.3120.215.2019.Asz.

¹⁴⁶ Tj. zawierały m.in.: oznaczenie organu podatkowego i datę jej wydania, oznaczenie strony oraz powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie oraz uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie o trybie odwoławczym – jeżeli od decyzji służy odwołanie, podpis osoby upoważnionej, z podaniem jej imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego.

należności lub zaległości podatkowej w terminach wskazanych w decyzjach o przyznaniu ulgi). W razie niedotrzymania terminu płatności odroczonego podatku lub zaległości podatkowej bądź terminu płatności którejkolwiek rat, na jakie został rozłożony podatek lub zaległość podatkowa, następowało wygaśnięcie decyzji z mocy prawa, a Urząd podejmował działania w celu wyegzekwowania niespłaconych należności wynikających z ww. decyzji¹⁴⁷.

(akta kontroli str. 313-353)

3.4. Rada Miejska w Gryficach podjęła dwie uchwały dotyczące wprowadzenia innych niż wymienione w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych zwolnień przedmiotowych od opłat lokalnych:

- nr XVII/144/2015 z 24 listopada 2015 r. w sprawie zasad udzielania zwolnień od podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców, zmieniona uchwałą nr XXX/293/2020 Rady z 16 grudnia 2020 r. Określono w niej, m.in. że zwalnia się od podatku od nieruchomości nowo powstałe budynki i budowle wraz z gruntami będące własnością podatnika oraz wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej, z wyłączeniem budynków (lub ich części) i budowli, oraz gruntów lub ich części przeznaczonych na działalność handlową, licząc od następnego miesiąca po którym złożono wniosek na okres: 1) 18 miesięcy, w przypadku poniesionych nakładów na budowę lub rozbudowę od wysokości 500 000 zł do 1 000 000 zł, 2) 36 miesięcy, w przypadku poniesionych nakładów na budowę lub rozbudowę powyżej wysokości 1.000.000 zł,
- nr XX/205/2020 Rady z dnia 28 kwietnia 2020 r. w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości grup przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu Covid -19. Określono w niej m.in., że: zwalnia się przedsiębiorców z podatku od nieruchomości za: grunty budynki i budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej za miesiące kwiecień, maj, czerwiec 2020 r., u których płynność finansowa uległa pogorszeniu o co najmniej: 25%, rozumianej jako stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po dniu 1 lutego 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia zgłoszenia w porównaniu do łącznych obrotów z analogicznych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego lub 30% rozumianej jako stosunek obrotów z dowolnie wskazanego miesiąca kalendarzowego, przypadających w okresie po dniu 1 lutego 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia korekty deklaracji lub informacji zgłoszenia w porównaniu do obrotów z miesiąca poprzedniego.

(akta kontroli str. 354-363)

3.5. W latach 2019-2022 złożono 17 wniosków o udzielenie ulg dotyczących należności mających charakter cywilnoprawny na łączną kwotę 50 tys. zł¹⁴⁸. Spośród tych wniosków pięć dotyczyło rozłożenia należności na raty w kwocie 31,6 tys. zł¹⁴⁹, 12 umorzenia należności na kwotę 18,4 tys. zł¹⁵⁰.

(akta kontroli str. 363-367)

3.6. W latach 2019-2022 w Urzędzie obowiązywały szczegółowe zasady i tryb umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności pieniężnych określone uchwałami Rady Miejskiej w Gryficach nr:

¹⁴⁷ Dotyczy dwóch przypadków objętych próbą, odpowiednio decyzja nr WF.3120.9.2020.ASz z 1 lipca 2020 r. i nr WF.3120.185.2019.EDz z 7 maja 2019 r.

¹⁴⁸ Z tego: 11 w 2020 r. na kwotę 17,4 tys. zł i sześć w 2021 r. na kwotę 32,6 tys. zł.

¹⁴⁹ Dwa wnioski na kwotę 4,6 tys. zł dotyczyły dzierżawy, jeden na kwotę 13,5 tys. zł użytkowania wieczystego i dwa na 13,5 tys. zł opłaty adiacenckiej.

¹⁵⁰ Siedem na kwotę 12,1 tys. zł dotyczyło najmu, pięć na kwotę 6,3 tys. zł dzierżawy.

- XLI/500/2010 z dnia 31 sierpnia 2010 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, przypadających Gminie Gryfice i jej jednostkom podległym oraz warunki dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną¹⁵¹, zmienionej uchwałą Nr XXI/215/2020 z dnia 27 maja 2020 r.¹⁵² Określono w niej, m.in. zasady, sposób i tryb umarzania, odraczania terminu płatności oraz rozkładania na raty spłaty wymaganych należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym przypadających od dłużnika gminie i jej jednostkom organizacyjnym, warunki umarzania należności w całości lub w części w przypadku ich nieściągalności¹⁵³ oraz odraczania płatności lub rozłożenia spłaty należności na raty (wyłącznie na wniosek dłużnika). W uchwale określono warunki formalne jakie musi spełniać wniosek i sposób procedowania organu w przypadku stwierdzenia, że przedstawione przez dłużnika dokumenty są niewystarczające do udzielenia ulgi, konsekwencje nieuzupełnienia przez dłużnika w terminie wniosku o udzielenie ulgi (wniosek pozostaje bez rozpatrzenia),
- XX/206/2020 z dnia 28 kwietnia 2020 r. w sprawie nie dochodzenia należności o charakterze cywilnoprawnym, przypadających Gminie Gryfice i jej jednostkom organizacyjnym w stosunku do przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19¹⁵⁴, zmienionej uchwałą Nr XXI/215/2020 z dnia 27 maja 2020 r.¹⁵⁵ Określono w niej, m.in. że odstępuje się od dochodzenia należności o charakterze cywilnoprawnym z tytułu czynszu najmu i dzierżawy przypadających Gminie Gryfice i jej jednostkom organizacyjnym w stosunku do przedsiębiorców których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19 i którzy złożą: 1) wniosek o odstąpienie od dochodzenia opłaty za czynsz dzierżawny lub najem, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały, 2) formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc rekompensującą negatywne konsekwencje ekonomiczne z powodu COVID-19.
(akta kontroli str. 368-378)

3.7. W latach 2019-2022 Burmistrz, na wniosek strony, udzielił 17 ulg dotyczących należności mających charakter cywilnoprawny na łączną kwotę 50 tys. zł¹⁵⁶, z tego pięć ulg dotyczyło rozłożenia na raty należności w kwocie 31,6 tys. zł¹⁵⁷, 12 umorzenia

¹⁵¹ Dalej: Uchwała nr 500/2020.

¹⁵² Uchwała Nr XXI/215/2020 z dnia 27 maja 2020 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XLI/500/2010 w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, przypadających Gminie Gryfice i jej jednostkom podległym oraz warunki dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną.

¹⁵³ Przesłanki do umorzenia określone w uchwale to m.in: dłużnik, będący osobą fizyczną zmarł, nie pozostawiając żadnego majątku, w wyniku postępowania egzekucyjnego zapadło orzeczenie o jego umorzeniu z powodu braku mienia mogącego służyć zaspokajaniu wierzyciela lub postępowanie egzekucyjne okazało się nieskuteczne z innych powodów; dłużnik i osoby pozostające na jego utrzymaniu byłiby pozbawieni środków utrzymania; nie można ustalić osoby dłużnika, jego miejsca zamieszkania bądź siedziby; wobec dłużnika będącego osobą prawną Sąd umorzył postępowanie upadłościowe lub oddał wniosek o ogłoszenie upadłości z powodu braku majątku na zaspokojenie kosztów postępowania, zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu windykacyjnym nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji; kwota należności jest mniejsza niż koszty wezwania do jej uiszczenia; nastąpiło przedawnienie.

¹⁵⁴ Dalej: Uchwała nr 206/2020.

¹⁵⁵ Uchwała Nr XXI/215/2020 z dnia 27 maja 2020 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XLI/500/2010 w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, przypadających Gminie Gryfice i jej jednostkom podległym oraz warunki dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną.

¹⁵⁶ Z tego: 11 w 2020 r. na kwotę 17,4 tys. zł i sześć w 2021 r. na kwotę 32,6 tys. zł.

¹⁵⁷ Dwie ulgi na kwotę 4,6 tys. zł dotyczyły dzierżawy, jedna na kwotę 13,5 tys. zł użytkowania wieczystego i dwie na 13,5 tys. zł opłaty adiacenckiej.

należności na kwotę 18,4 tys. zł¹⁵⁸. Szczegółowa analiza ww. 17 postępowań o udzielenie ulg w spłacie ww. należności wykazała, że udzielono ich zgodnie z zasadami określonymi w uchwałach Rady Miasta nr 500/2020 i nr 206/2020.

(akta kontroli str. 364-388)

3.8. W latach 2019-2022 udzielono ulg podatkowych i ulg w należnościach cywilnoprawnych, stanowiących pomoc publiczną w rozumieniu przepisu art. 67b §1 pkt 3 Ordynacji podatkowej oraz art. 59 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁵⁹ i uchwał rady gminy na łączną kwotę 387,3 tys. zł¹⁶⁰, z tego na 385 tys. zł w 2020 r., 2,3 tys. zł w 2021 r. .

(akta kontroli str. 389-396)

3.9.-3.11. W latach 2019-2022 na podstawie art. 67b §1 pkt 2 Ordynacji podatkowej Burmistrz czterema decyzjami udzielił dwóm podatnikom pomocy de minimis w łącznej kwocie 51,1 tys. zł. I tak:

- jednemu podmiotowi gospodarczemu dwoma decyzjami umorzono zaległości podatkowe w łącznej kwocie 12,2 tys. zł,
- drugiemu podmiotowi gospodarczemu dwoma decyzjami umorzono zaległości podatkowe w łącznej kwocie 38,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 397-406)

Analiza dokumentacji wszystkich czterech postępowań dotyczących udzielenia podmiotom gospodarczym ulg podatkowych stanowiących pomoc de minimis¹⁶¹ wykazała, że:

- w Urzędzie przy udzielaniu podmiotom gospodarczym ulg w spłacie należności publicznoprawnych stosowano zasady udzielania pomocy publicznej. Wartość pomocy udzielonej poszczególnym podmiotom w okresie trzech lat budżetowych nie przekroczyła progów ustawowych¹⁶²,
- wraz z wnioskami o udzielenie pomocy de minimis zostały złożone wszystkie informacje i dokumenty określone w art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej¹⁶³ oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc de minimis¹⁶⁴,
- zaświadczenia o udzielonej pomocy de minimis wydawano w dniu wydania decyzji tj. w terminie określonym w § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie zaświadczeń o pomocy de minimis i pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie¹⁶⁵.
- zaświadczenia te zawierały wszystkie elementy określone w rozporządzeniu w sprawie zaświadczeń o pomocy de minimis.

(akta kontroli str.397)

3.12. W latach 2019-2022 Burmistrz terminowo przekazywał sprawozdania o udzielonej pomocy publicznej Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji

¹⁵⁸ Siedem na kwotę 12,1 tys. zł dotyczyło najmu, pięć na kwotę 6,3 tys. zł dzierżawy.

¹⁵⁹ Dz.U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.; dalej: ufp.

¹⁶⁰ 77 przypadków, z tego 25 w 2020 r. i dwa w 2021 r.

¹⁶¹ Badaniem objęto postępowania, które zakończyły się przyznaniem ulgi podatkowej stanowiącej pomoc de minimis.

¹⁶² Kwota pomocy de minimis udzielonej każdemu z przedsiębiorców w ciągu roku, w którym udzielono danej pomocy oraz dwóch lat poprzednich nie przekraczała 200 tys. euro, a w przypadku przedsiębiorstw działających w sektorze transportu drogowego towarów - 100 tys. euro, stosownie do przepisów Rozporządzenia Komisji UE Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1 (dalej: rozporządzenie Komisji w sprawie pomocy de minimis.).

¹⁶³ Dz.U. z 2023 r. poz. 702; dalej: ustawa o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

¹⁶⁴ Dz.U. Nr 53, poz. 311 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie przedstawianych informacji.

¹⁶⁵ Dz. U. z 2018 r., poz. 350, dalej: rozporządzenie w sprawie zakresu zaświadczeń o pomocy de minimis.

i Konsumentów¹⁶⁶, w których wykazano pomoc de minimis przyznaną z tytułu ulg podatkowych¹⁶⁷. Sprawozdania te, zgodnie z art. 32 ust. 10 ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej, przekazano z wykorzystaniem aplikacji SHRIMP¹⁶⁸. Badanie tych sprawozdań wykazało że, z wyjątkiem jednego przypadku (co opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 2), prawidłowo podawano w nich informacje wskazane w §2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych¹⁶⁹, tj. m.in.: dzień udzielenia pomocy, dane beneficjenta, kwotę pomocy i jej formę. Sprawozdania te przekazywano w terminie określonym w §6 ust. 2 tego rozporządzenia, tj. w ciągu siedmiu dni od dnia udzielenia pomocy

(akta kontroli str. 397-436)

3.13. W okresie objętym kontrolą Urząd podawał do publicznej wiadomości wykazy osób prawnych, fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym w zakresie podatków lub opłat udzielono ulg, odroczeń, umorzeń lub rozłożono spłatę na raty w kwocie przewyższającej łącznie 500 zł, wraz ze wskazaniem wysokości umorzonych kwot i przyczyn umorzenia, stosownie do art. 37 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o finansach publicznych. Upubliczniał także wykazy osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym udzielono pomocy publicznej, zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 2 lit. g ufp. Jak wskazał Burmistrz wykazy te były publikowane na stronie BIP Urzędu w terminie określonym w art. 37 ust. 1 pkt 2 ufp, tj. do 31 maja następnego roku oraz wywieszane na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu od dnia upublicznienia do 31 grudnia każdego roku. Wykazy były archiwizowane w formie dokumentu księgowego jak również elektronicznie.

(akta kontroli str. 437-490, 514, 520-521)

Na podstawie analizy 40 spraw, w których udzielono ulg w kwocie przewyższającej 500 zł¹⁷⁰ stwierdzono, że:

- dane 32 podmiotów zawartych w ww. wykazach były zgodne z wydanymi decyzjami o przyznaniu ulgi (tj. imię i nazwisko lub nazwa podmiotu, któremu udzielono ulgi), a w przypadku umorzeń zaległości podatkowych wskazywano również wysokość umorzonych kwot wraz z odsetkami i przyczynami umorzenia,
- w przypadku jednego podatnika wykazano tylko kwotę umorzenia w wysokości 8,1 tys. zł, podczas gdy podatnikowi umorzono zaległość w wysokości 12,2 tys. zł, a w siedmiu przypadkach nie ujęto na wykazie podatników którym udzielono ulg z art. 37 ust. 1 pkt 2 lit. f i g ufp, co opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości* w pkt 3.

(akta kontroli str.439-489)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

¹⁶⁶ Dalej: UOKiK.

¹⁶⁷ Co sprawdzono na przykładzie czterech sprawozdań z wykazaną pomocą de minimis.

¹⁶⁸ System Harmonogramowania Rejestracji i Monitorowania Pomocy (SHRIMP) służy przekazywaniu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) przez organy administracji publicznej sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej lub informacji o jej nieudzieleniu. Aplikacja posiada też funkcje pozwalające na sprawdzenie, jaka pomoc publiczna została już udzielona danemu beneficjentowi.

¹⁶⁹ Dz. U. z 2016 r. poz. 1871, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej.

¹⁷⁰ Z próby wybranej do badania prawidłowości udzielania ulg podatkowych i cywilnoprawnych, których rozstrzygnięcia zawarto w tych wykazach.

1. W decyzji nr WF.3120.139.2020.EDz. z 12 marca 2020 r. skierowanej do AW jako wnioskodawcę wskazano MS.

(akta kontroli str. 317, 329-331)

Burmistrz wyjaśnił: *W decyzji (..) skierowanej do AW pomyłkowo wskazano jako wnioskodawcę MS. Pomyłka nastąpiła w wyniku czynności przepisywania podstawy prawnej z innej decyzji, wydanej na podstawie tego samego artykułu ustawy. Omyłka pisarska jednak nie stanowiła podstawy do odwołania lub też sprostowania decyzji, co oznacza, że podmiot potraktował omyłkę zupełnie marginalnie.*

(akta kontroli str. 512, 518-519)

2. W sprawozdaniu o udzielonej pomocy publicznej w przypadku decyzji nr WF.3120.16.2020.Asz z 7 października 2020 r. umarzającej kwotę zaległości podatkowej w wysokości 19 443 zł wskazano kod A.2.1. - zwolnienie z podatku, natomiast udzielona pomoc publiczna dotyczyła umorzenia podatku z odsetkami i stosownie do załącznika nr 2 do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zakresu przedstawianych informacji - Instrukcja wypełnienia tabeli w części D formularza informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis winna być wykazana z kodem A.2.8. – umorzenie w całości lub w części zaległości podatkowej wraz z odsetkami.

(akta kontroli str. 397, 402-405, 415)

Burmistrz wyjaśnił: *W aplikacji SHIMPA oraz SRPP w ciągu jednego roku dokonuje się średnio ok. 450 wpisów w tym (zwrot akcyzy, ulgi w podatku rolnym, ulgi z ordynacji podatkowej oraz ulgi z tytułu uchwał) w których zapis formy pomocy jest tylko jednym z wielu elementów. W nawale spraw jeden wpis dotyczący wskazania kodu A.2.1 zamiast A.2.8 został wprowadzony pomyłkowo.*

(akta kontroli str. 513, 520)

3. W podanych do publicznej wiadomości wykazach podmiotów za lata 2019-2022, którym udzielono pomocy publicznej:

- nie wykazano siedmiu podmiotów, którym udzielono ulg w wysokości 34,1 tys. zł w formie rozłożenia na raty zaległości z tytułu: czynszu dzierżawnego¹⁷¹, opłaty za wieczyste użytkowanie¹⁷², opłaty adiacenckiej¹⁷³, umorzenia: należności z tytułu czynszu za najem lokalu użytkowego¹⁷⁴, zaległości w podatku od nieruchomości¹⁷⁵,
- wykazano (w przypadku jednego podatnika) kwotę umorzenia w wysokości 8,1 tys. zł, podczas gdy podatnikowi umorzono zaległość wysokości 12,2 tys. zł¹⁷⁶.

(akta kontroli str. 439-490)

Zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 2 lit. f i g ufp zarząd jednostki samorządu terytorialnego podaje do publicznej wiadomości w terminie do 31 maja roku następnego informację obejmującą wykaz osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym w zakresie podatków lub opłat udzielono ulg, odroczeń, umorzeń lub rozłożono spłatę na raty w kwocie przewyższającej łącznie 500 zł, wraz ze wskazaniem wysokości umorzonych kwot

¹⁷¹ Odpowiednio: umowa nr 1/2021 z 19 maja 2021 r. o rozłożeniu na raty zaległości w wysokości 2 339 zł oraz umowa nr 2/2021 z 7 lipca 2021 r. o rozłożeniu na raty w wysokości 2 300 zł,

¹⁷² Decyzja nr WNOŚ.6843.25.1.2021.MJ z 23 listopada 2021 r. o rozłożeniu na raty zaległości w wysokości 13 463 zł.

¹⁷³ Odpowiednio decyzja: nr WNOŚ.3134.9.2021.MJ z 28 października 2021 r. o rozłożeniu na raty opłaty adiacenckiej w wysokości 4 577 zł i nr nr WNOŚ.3134.4.1.2021.MJ z 13 lipca 2021 r. o rozłożeniu na raty opłaty wysokości 8 935,50 zł.

¹⁷⁴ Pismo nr WNOŚ.6845.100.2021.AŻ z 17 maja 2021 r. umarzające należność z tytułu czynszu za najem lokalu użytkowego w wysokości 1 009,99 zł.

¹⁷⁵ Decyzja nr WF.3121.525.2022.Edz z 10 listopada 2022 r. umarzająca zaległość w podatku od nieruchomości w wysokości 989 zł.

¹⁷⁶ Odpowiednio decyzja: nr WF.3120.10.2020.Asz z 16 lipca 2020 r. umarzająca zaległość w podatkową w wysokości 8 191 zł oraz nr WF.3120.2.2020.Asz z 15 maja 2020 r. umarzająca zaległość w podatkową w wysokości 4 064 zł.

i przyczyn umorzenia (lit. f) oraz wykaz osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym udzielono pomocy publicznej (lit. g).

Burmistrz wyjaśnił: W wykazie do publicznej wiadomości wskazano nazwę beneficjenta lecz nie ujęto przez przeoczenie jednej z kwot ulgi udzielonej temu podatnikowi w 2020br. Pracownicy merytoryczni wydający decyzje związane z udzieleniem pomocy publicznej (...) nie przekazali informacji o jej udzieleniu przed sporządzeniem wykazu zgodnie z art. 37 ust.1 pkt 2 lit. f i g ustawy o finansach publicznych. Pracownicy merytoryczni odpowiedzialni za sporządzenie ww. decyzji byli zobowiązani do przekazania takich danych na podstawie pisma Wydziału Finansowego w miejscu z 20 marca 2014 r.

(akta kontroli str. 513, 520)

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie prawidłowo prowadzono i dokumentowano postępowania dotyczące przyznawania ulg podatkowych. Decyzje administracyjne w tym zakresie spełniały wymogi przewidziane przepisami i były wydane na uzasadnione i kompletne wnioski stron. Postępowania dotyczące udzielania ulg dotyczących należności o charakterze cywilnoprawnym prowadzono prawidłowo, zgodnie z obowiązującymi Procedurami. Przy udzielaniu podmiotom gospodarczym ulg w spłacie należności publicznoprawnych prawidłowo stosowano zasady udzielania pomocy publicznej. Podmioty ubiegające się o pomoc de minimis przedstawiły niezbędną dokumentację. Beneficjentom pomocy wydawano zaświadczenia stwierdzające, że udzielona pomoc publiczna jest pomocą de minimis. Dane dotyczące tej pomocy były przekazywane Prezesowi UOKiK. Poza kilkoma przypadkami Urząd podawał do publicznej wiadomości wykazy podmiotów, którym udzielono ulg i pomocy publicznej. Stwierdzone w tym obszarze nieprawidłowości dotyczyły: niepodawania do publicznej wiadomości informacji obejmującej pełne wykazy podmiotów, którym udzielono ulg i pomocy publicznej; podanie w sprawozdaniu o udzielonej pomocy publicznej niewłaściwego kodu formy pomocy.

4. Nadzór nad realizacją dochodów własnych.

Opis stanu faktycznego

4.1. Zagadnienia związane z wymiarem i poborem dochodów własnych, dochodzeniem zaległości z tytułu dochodów własnych oraz z udzielaniem ulg w spłacie należności o charakterze publicznoprawnym i cywilnoprawnym były przedmiotem analizy i oceny ryzyka. Analizy i oceny zidentyfikowanego ryzyka zobrazowano w arkuszach zarządzania ryzykiem w Urzędzie za lata 2019-2022, sporządzonych na podstawie Zarządzenia Nr 1153/201 Burmistrza z 10 czerwca 2014 r. w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej w Urzędzie. W wyniku bieżącej identyfikacji ryzyka podjęto działania zaradcze polegające na zleceniu przeprowadzenia dwóch audytów z obszarów windykacji podatków lokalnych i sposobu ustalania podatków i opłat.

(akta kontroli str. 143-210)

4.2 Zagadnienia związane z wymiarem i poborem dochodów własnych, ich dochodzeniem oraz udzielaniem ulg nie były przedmiotem skarg i wniosków.

(akta kontroli str. 143, 167-170)

4.3. W latach objętych kontrolą zadania związane z wymiarem i poborem dochodów własnych, ich dochodzeniem oraz udzielaniem ulg przez Gminę były przedmiotem kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie. Kompleksowa kontrola gospodarki finansowej Gminy została przeprowadzona za lata 2018-2022. W wyniku kontroli sformułowano osiem wniosków, z czego jeden dotyczył dochodów własnych, tj. wniosek nr 4: „Egzekwowanie od podmiotów posiadających nieruchomości

przestrzeganie obowiązku skradania deklaracji na podatek od nieruchomości”. Nieprawidłowość dotyczyła nie złożenia przez samorządowe jednostki organizacyjne Gminy, tj. Przedszkola nr 1 i Nr 2, deklaracji na podatek od nieruchomości za lata 2018-2021. Wniosek został przez Gminę zrealizowany, co potwierdził Burmistrz w piśmie do Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej z 9 maja 2022 r.

(akta kontroli str. 215-221)

4.4. W latach 2019-2022 kontroli wewnętrznej nie zostały poddane zagadnienia związane z wymiarem i poborem dochodów własnych. Natomiast przeprowadzone zostały dwa audyty z zakresu dochodów własnych Gminy przez firmę zewnętrzną, tj. w:

- 2020 r. i zakończony w 2021 r. pn. *Windykacja podatków lokalnych - Urząd*. W efekcie przeprowadzonego audytu określonych zostało sześć zaleceń i rekomendacji m. in. w zakresie zaktualizowania procedur windykacji opłat lokalnych oraz zakresów czynności pracowników odpowiedzialnych za windykację podatków. Ponadto jednym z zaleceń było wskazanie bezwzględnego przestrzegania terminów wystawiania upomnień oraz tytułów wykonawczych. Zalecono również odpisywanie przedawnionych zaległości w okresie sprawozdawczym, w którym nastąpiło ich przedawnienie ze wskazaniem, że ma to swoje odzwierciedlenie w sprawozdawczości. Również w celu zapewnienia skutecznego i bieżącego nadzoru nad realizacją zadań w zakresie windykacji podatków i opłat lokalnych zarekomendowano wprowadzenie okresowych raportów w zakresie podejmowanych czynności windykacyjnych i ich efektów, a także ustalenie kryteriów oraz wskaźników umożliwiających ocenę efektywności i wydajności prowadzonych postępowań windykacyjnych.

Wg informacji przedłożonej przez Skarbnika Gminy wszystkie sześć zaleceń i rekomendacji zostało zrealizowanych.

(akta kontroli str. 144, 159-162)

W informacji o sposobie realizacji zalecenia: *odpisywanie przedawnionych zaległości podatkowych w okresie sprawozdawczym, w którym nastąpiło to przedawnienie*, Skarbnik wskazał, że w 2021 r. dokonano odpisów przedawnień na kwotę 22,9 tys. zł, a w 2022 r. na kwotę 119,8 tys. zł. W wyniku weryfikacji poleceń księgowania w zakresie ww. operacji potwierdzono odpisanie ww. kwot.

(akta kontroli str. 222)

- 2022 r. pn. „Podatki i opłaty – wybrane zagadnienia”. Czynności audytowe zakończyły się wydaniem siedmiu zaleceń i dwóch rekomendacji. Zalecenia dotyczyły m. in.: zmiany podziału zadań, celem zapewnienia efektywniejszej i skuteczniejszej ich realizacji; przeprowadzania – w większej ilości i jakości - kontroli podatkowych; zamieszczania w ewidencji podatkowej nieruchomości wszystkich informacji i danych, które wynikają z rozporządzenia Ministra Finansów; zautomatyzowania porównywania danych ujętych w ewidencji podatkowej z danymi ujętymi w ewidencji gruntów i budynków, co zwiększyłoby potencjał dochodowy gminy; aktualizacji i przestrzegania procedur ewidencji podatków i opłat lokalnych oraz aktualizowana kont podatków, aby czytelne było ich wykazywanie w decyzji podatkowej. Rekomendacje dotyczyły zamieszczania przez pracowników na każdym sporządzanym i weryfikowanym dokumencie daty i podpisu dokonania tej czynności, a także wskazywania rodzaju czynności. Rekomendacje i zalecenia zostały wdrożone lub podjęto działania celem ich wdrożenia – co potwierdził Skarbnik Gminy.

(akta kontroli str. 144, 163-166)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą w Urzędzie podejmowano działania nadzorcze nad realizacją dochodów własnych, w szczególności poprzez zlecenie zadań audytowych. Efektem audytów i kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej były zalecenia, które zostały wykonane i podjęto działania naprawcze, celem zminimalizowania ryzyka w zakresie prawidłowości realizacji dochodów własnych. Ze względu na stwierdzone w zbadanych obszarach nieprawidłowości, NIK zauważa, że system kontroli zarządczej funkcjonował w sposób ograniczony, tj. w ograniczonym stopniu.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Wnioski

1. Wdrożenie procedur weryfikacji informacji z PINB o wydanych pozwoleniach na użytkowanie, celem ustalania powstania obowiązku podatkowego w podatku od nieruchomości.
2. Standaryzację sposobu postępowania z informacjami od Starosty o pojazdach zarejestrowanych i wyrejestrowanych oraz o pojazdach czasowo wycofanych z ruchu i ponownie dopuszczonych do ruchu po wycofaniu, celem wyegzekwowania od podatników składania deklaracji na podatek od środków transportowych.
3. Wprowadzenie do umów dzierżawy zapisów zabezpieczających interes Gminy w przypadku zniszczenia udostępnionego mienia.
4. Terminowe wystawianie upomnień i tytułów wykonawczych.
5. Ujmowanie w księgach rachunkowych Urzędu odpisów przedawnionych zaległości we właściwych okresach sprawozdawczych.
6. Ujmowanie w ewidencji księgowej odsetek od zaległości przedawnionych w prawidłowej kwocie.
7. Naliczanie i pobieranie dodatkowej opłaty od wezwań do zapłaty kierowanych do dłużników zaległości cywilnoprawnych.
8. Terminowe wysyłanie wezwań do zapłaty zaległości cywilnoprawnych.
9. Wskazywanie w sentencji decyzji właściwego wnioskodawcy.
10. Rzetelne ujmowanie danych w sprawozdaniach z pomocy publicznej.
11. Rzetelne ujmowanie danych w publikowanych wykazach podmiotów, którym udzielono ulg i pomocy publicznej.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie realizacji
wniosków.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 4 lipca 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

Kontroler
Małgorzata Chabiniak
Główny specjalista kontroli państwowej

Z up.....
podpis

.....
podpis

Kontroler
Lidia Modrzejewska-Markiewicz
Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
Podpis

Kontroler
Wiesław Chabraszewski
Doradca prawny

.....
Podpis